

grote stedenbeleid

'Aan de slag'

'Onze Buurt aan Zet'

*'Voortgang in de grote steden,
meedenken, meepraten en meedoen'*

Onze Buurt aan Zet

Feiten en cijfers:

Initiator:	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Deelnemers:	De 30 steden van het Grotestedenbeleid
Rijksbijdrage	40,8 Miljoen euro
Co-financiering:	50% Eigen bijdrage van de stad
Bonus:	Eenmalige bonus van 56.500 euro van het Rijk als het bedrijfsleven voor hetzelfde bedrag of meer bijdraagt aan de verbetering van de wijk(en). Deze aanvraag kan tot 1 juli 2003 worden ingediend
Doel:	Verbeteren leefbaarheid, veiligheid en integratie en vergroten betrokkenheid van bewoners
Waar:	Een of twee aandachtswijken per stad
Hoe:	Samen met bewoners plannen ontwikkelen en uitvoeren
Duur:	Drie jaar
Kennisuitwisseling:	Kenniscentrum Grote Steden
Website:	www.onzebuurtaanzet.nl

Geschiedenis:

Juni 2001	Start Onze Buurt aan Zet
September 2001	Ideëenmarkt Onze Buurt aan Zet in Den Haag
November 2001	Indienen van de plannen door stad
December 2001	Goedkeuren van de plannen door het Rijk
Januari 2002	Start uitvoering
November 2002	Bewonersdag Onze Buurt aan Zet in Utrecht

'Onze Buurt aan Zet'

---

*'Voortgang in de grote steden,
meedenken, meepraten en meedoen'*

Vooraf	5
Alkmaar	6
Almelo	8
Amersfoort	10
Amsterdam	12
Arnhem	14
Breda	16
Den Haag	18
Deventer	20
Dordrecht	22
Eindhoven	24
Emmen	26
Enschede	28
Groningen	30
Haarlem	32
Heerlen	34
Helmond	36
Hengelo	38
's-Hertogenbosch	40
Leeuwarden	42
Leiden	44
Lelystad	46
Maastricht	48
Nijmegen	50
Rotterdam	52
Schiedam	54
Tilburg	56
Utrecht	58
Venlo	60
Zaanstad	62
Zwolle	64

Vooraf

Durven benoemen wat er speelt in de grote stad. De overheid moet beter luisteren naar inwoners van buurten en wijken. Meer aandacht voor veiligheid, leefbaarheid en integratie. Inmiddels vaak gehoorde geluiden, het project Onze Buurt aan Zet startte er in 2001 mee, onder de vlag van het grotestedenbeleid. Dertig steden kregen extra geld om deze thema's een impuls te geven. Hoe staat het daarmee? In dit boekje maken we halverwege de loop van Onze Buurt aan Zet een balans op.

De steden gingen over het algemeen voortvarend aan de slag, na aanvankelijk wat wantrouwig te hebben gestaan tegenover dit rijksinitiatief 'over de hoofden van het gemeentelijke bestuur heen' en bovendien op projectbasis, in weerwil van de lange termijnafspraken die het grotestedenbeleid voorstaat. Maar al snel verdampte die kritiek en werden manieren verzonnen om samen met bewoners vast te stellen wat echt belangrijk is: enquêtes, kaartspellen, 'buurtschouwen', getekende wijkkernwaarden of met een caravan door de buurt trekken. Wat zou u doen met 10 miljoen? - dat was de leus in het Haagse Transvaal (in het gulden-tijdperk). De ideeën stroomden in bijna alle steden binnen.

Niet zelden diende er bij de wijkbewoners een diepgeworteld wantrouwen tegen de bureaucratie weggewerkt te worden. In een enkel geval bestond zelfs de angst dat de gemeentebelastingen zouden stijgen na het indienen van een goed plan. Twee praktische conclusies dienden zich al aan. Extra inspanning vereiste het om groepen

met een niet-Nederlandse achtergrond te bereiken. Dan pas doen zij ook mee, zo blijkt bijvoorbeeld uit projecten in Almelo (straatambassadeurs) en Amsterdam Westerpark. Communicatie op schrift, in ambtelijke taal, werkte bijna nooit goed, bewoners opzoeken wel.

Plannen genoeg dus, maar dan? Hoe krijgen bewoners echt het vertrouwen van het gemeentelijk bestuur? Hoe spoor je wijkbewoners aan om ook verantwoordelijkheden te dragen bij de uitvoering? En vooral, hoe voorkom je stroperigheid in het realiseren van de plannen? Dat laatste bleek belangrijk. Want wie meedenkt, wil daar ook een aanvaardbaar resultaat van zien, een jaar lang stilte is dan te lang.

Marketing ('communiceer over je successen') en kwaliteitsmanagement ('Zeg wat je doet, doe wat je zegt en bewijs het') boden in veel gevallen uitkomst in de relatie tussen overheid en bewoners en kunnen nog beter worden gebruikt. Juist om slagvaardig te blijven optreden in de nieuwe fase die zich nu aandient: die van de uitvoering. Onze Buurt aan Zet verdient het. Want als er iets uit dit boekje blijkt - en uit de enquête die het Kenniscentrum Grote Steden afnam-, dan is het de geestdrift over de richting die werd ingeslagen met dit project. Bewoners die meedenken, meedoen en meebeslissen over hun eigen straat of buurt: iedereen is het over eens dat dat belangrijk is en blijft. Om de goede start een vervolg te geven lijkt het Onze Buurt aan Zet-motto voor de komende anderhalf jaar: 'Doen, doen, doen!' Hopelijk inspireert dit boekje daarbij.

'Onze Buurt aan Zet'

Buurtgevoel bewaren

In Alkmaar kregen de wijken Overdie en Schermereiland geld uit de pot van Onze Buurt aan Zet. Twee wijkraden met bewoners droegen suggesties aan om de buurt de buurt te laten blijven, ook als de vernieuwing onherroepelijk is.

Een band hebben met je eigen buurt. Dat is belangrijk. Tegelijk is het soms hard nodig om woningen grootschalig te renoveren of zelfs te slopen. En zo'n situatie kan de band met de eigen straat of wijk in gevaar brengen. In de Alkmaarse wijk Schermereiland zijn er met geld van Onze Buurt aan Zet enkele projecten gestart die - ondanks de sloop van 150 woningen - het buurtgevoel levend moeten houden. Het Rooie Dorp, zo heet een deel van het Schermereiland. De dakpannen zijn rood, en de bewoners golden vroeger als communisten, zo vertelt buurtbewoner en wijkradslid Tineke Vedder. Iedereen kent iedereen in de wijk. Bewoners komen op voor hun belangen. Zo wisten zij er - lang geleden - voor te zorgen dat de basisschool behouden bleef. In de rest van de stad staat Schermereiland bekend als een ruige buurt. Tineke Vedder wijt dat aan de slechte reputatie van één straat.

Schermereiland-lied

Kippenvel kreeg Margit de Jong, de Alkmaarse Onze Buurt aan Zet-coördinator, toen in april 2002 het koor van het Schermereiland een optreden verzorgde op het pontje dat toegang geeft tot de wijk, om

Bewoners van de wijk Schermereiland in Alkmaar willen het straatgericht wonen handhaven, ook na de grootschalige renovatie

een nieuwe dienstregeling feestelijk in te luiden. Van ver kwam het pontje die zonnige dag aangevaren, terwijl het koor een speciaal Schermereiland-lied inzette. Op voorspraak van bewoners ging de pont vaker varen. Het koor is belangrijk in de wijk. Daarom steunt Onze Buurt aan Zet het met een cd-opname. Tineke Vedder: 'De opbrengst van de cd is bedoeld voor jongeren, waar het buurthuis activiteiten voor gaat organiseren. We hebben de kinderen van basisschool de Poortwachter gevraagd om eveneens een paar liederen te zingen. Natuurlijk komt ook ons speciale lied over het Schermereiland erop.'

'Iedereen kent iedereen in deze wijk'

Een ander deel van het Onze Buurt aan Zet-geld gaat naar een documentaire over Schermereiland. De woningbouwcorporatie Willibrordus en het Bouwfonds betalen er ook aan mee. De opnames lopen door tot het slaan van de eerste paal van de nieuwe huizen in 2003. De Jong: 'Er gaat toch iets verloren dat nooit meer terugkomt. De film legt alle emoties vast, de verhuizingen, de inspraak en de verhalen. Bewoners zijn heel erg trots op hun eigen buurt. Daar moeten de samenwerkende instanties zoals gemeente, politie, woningbouwcorporaties en welzijninstellingen op inspelen.'

Overdie kreeg door Onze Buurt aan Zet een drukbezocht multicultureel festival met onder andere huis-kamers uit verschillende culturen zoals Turkije en

Marokko. Ook werd er op verzoek van de wijkraad een laagdrempelige plek ingericht voor bewoners met informatie over alles wat met de herinrichting van de wijk te maken heeft. Extra aandacht kreeg het park en de kinderboerderij.

Straatgericht wonen

Een onderzoek naar de beleving van de wijk - wat maakt Overdie tot Overdie - werd afgerond maar was nog niet volledig, vertelt Margit de Jong. Op basis van het aanvullende onderzoek wordt er gekeken naar hoe het buurtgevoel behouden kan blijven, ook na de sloop. Voor het Schermereiland is een ding alvast duidelijk, vertelt De Jong. 'Straatgericht wonen, dat willen de bewoners in hun nieuwe buurt. Zij zitten graag op de stoep als het kan; bierje erbij. Dat bepaalt de atmosfeer. In de vernieuwde wijk moet ruimte blijven voor zulke ontmoetingen.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk: Overdie / Schermereiland
 Naam van het programma: Onze Buurt aan Zet
 Aantal inwoners van de wijk: 7.926 inwoners / 1.550 inwoners
 Budget per stad: 862.182,- euro

Contactpersoon: Peter van Dorsten
 072-5489008
 pvandorsten@alkmaar.nl
 Mascha Geleijnse
 072-5488660
 mgeleijnse@alkmaar.nl

Website Onze Buurt aan Zet: www.alkmaar.nl

Jeugd Computers Ondernemers Overlast (Zwerf)vuil Opknappen Veiligheid Integratie Buurtgevoel Bewonersbetrokkenheid

Almelo informeert zogeheten straat-ambassadeurs op een feestelijk avond over Onze Buurt aan Zet

‘Wat zou u doen met twee miljoen?’ schalde vorig jaar oktober door de straten van het Nieuwstraatkwartier in Almelo. De leus werd gescandeerd door Astrid Remmerswaal, die met een caravan de wijk door trok om bewoners attent te maken op het Onze Buurt aan Zet-project.

Met een caravan door het Nieuwstraatkwartier

Bewoners van het Nieuwstraatkwartier zijn betrokken bij hun wijk. Dat bleek tijdens een tent-bijeenkomst in de wijk eind 2001. ‘Buurtbewoners hebben toen zelf het initiatief genomen om voor de gelegenheid de buurt te versieren’, vertelt Peter van Heteren, projectleider Onze Buurt aan Zet. ‘De straten rondom de tent hingen vol met slingers en lampen. Dat was bijzonder, als je bedenkt dat de binding tussen bewoners van de wijk tot dan toe niet heel hecht was. Vanaf dat moment had ik sterk het gevoel dat dit project zou gaan werken. En sindsdien ben ik dat alleen nog maar sterker gaan geloven.’ Voorafgaand aan deze bijeenkomst trok bewoonster Astrid Remmerswaal met een caravan door haar eigen wijk. Een zoektocht werd het naar wat de Almeloers dachten dat goed was voor hun wijk. Wat zou er moeten veranderen? Want, het Nieuwstraatkwartier kampt met

nogal wat problemen: slecht onderhouden huizen, vuile straten, criminaliteit en slecht contact tussen de drie delen Rohof, Goossenmaat en Beeklust. Astrid: ‘Misdaad vierde hoogtij en er speelde nog meer. Sommige huizen waren zo oud, dat ze nog niet eens van centrale verwarming waren voorzien.’ Ook de jonge moeders vielen Astrid op: ‘Soms zijn ze pas twaalf jaar oud.’

Gemeentebelasting

‘Soms bestond er wantrouwen om te vertellen over de problemen in de wijk’, vertelt Astrid.

‘Sommigen dachten bijvoorbeeld dat ze voor aangedragen suggesties uiteindelijk extra gemeentebelasting moesten betalen. Maar toen ze eenmaal in de caravan zaten, en de bedoeling van het project begrepen, werden ze enthousiast.’ Uit alle aanbevelingen die mensen gaven, kwamen uiteindelijk zeven thema’s naar

‘Als je vroeger door deze buurt liep, schaamde je je gewoon’

Jeugd Computers Ondernemers Overlast (Zwerf)vuil Opknappen Veiligheid Integratie Buurtgevoel Bewonersbetrokkenheid

voren: verkeer, groen, verlichting, spelen, woning en tuin, onderhoud en overig. Vervolgens konden bewoners tijdens de grote tentbijeenkomst aangeven waar volgens hen de nadruk op zou moeten liggen.

Tuinhekje

Voor al deze thema's worden op dit moment deelprojecten bedacht, sommige zijn al uitgevoerd. Zo hebben bewoners van enkele straten hun voortuin een goede schoonmaakbeurt gegeven. Bovendien kregen ze van de gemeente een tuinhekje, waarmee ze het groen voor de voor-

deur konden versieren. Verder krijgt het Goossenmaatse park een grote opknapbeurt. Het lijken kleine aanpassingen, maar de sfeer in de wijk verbetert zienderogen, vertelt projectleider Peter van Heteren. 'Mensen doen mee, komen zelf met initiatieven om het wonen in de wijk prettiger te maken. En het heeft ook een enorme zuigkracht op andere investeerders, die graag een steentje aan Onze Buurt aan Zet willen bijdragen.' Ook bewoonster Astrid Remmerswaal is enthousiast. 'Kijk bijvoorbeeld naar de straten. Als je daar vroeger doorheen liep, schaamde je je gewoon. Nu weet je niet wat je ziet, alles is schoon. Mensen letten er nu zelf ook op dat het zo blijft.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Nieuwstraatkwartier	Contactpersoon:	Peter van Heteren
Naam van het programma:	Wat zou u doen met 2 miljoen?		0546-541356 p.vanheteren@almelo.nl
Aantal inwoners van de wijk:	3.300 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.almelo.nl
Budget per stad:	1.701.675,- euro		

Midden in de Amersfoortse wijk Koppel-Kruiskamp ligt een grasveldje. Aan de ene kant staan wat meergezinswoningen, aan de andere kant kijkt een school over het gras uit. Een paar jaar geleden was er niets bijzonders aan dit stukje groen. Er werd wat op gevoetbald, meer niet. Toch startte op deze plek een serie gebeurtenissen die de wijk ingrijpend zouden veranderen.

Het grasveld, de Buitenkast en de Liber-kei

Het begon met een onderzoek onder de - veelal allochtone - gezinnen in Koppel-Kruiskamp. Dit project, Samen Buurten, moest bewoners helpen om hun persoonlijke situatie te verbeteren en de betrokkenheid bij hun leefomgeving te vergroten. Dat gebeurde door hen mogelijkheden te tonen om een baan te vinden of lid te worden van bijvoorbeeld een sportvereniging. Tijdens de gesprekken kwam naar voren dat de omwonenden graag van het veldje gebruik zouden maken, als er wat aanpassingen zouden komen. Zo wilden veel vrouwen een plek op het veld hebben, waar ze met elkaar konden picknicken. Anderen gaven aan liever te willen basketballen, de voetballers vertelden dat de doelen nodig aan vervanging toe waren. De veranderingen werden doorgevoerd met behulp van onder meer geld uit de Onze Buurt aan Zet-kas. De groenstrook wordt nu veel beter gebruikt.

Buitenkast

Vlak daarna kreeg de school aan het veldje te maken met veranderingen. De school stapte over op het

*'Er is nu veel
meer energie'*

Brede Schoolprogramma, waarbij ongebruikte gebouwen van de school opnieuw een functie krijgen. Tot die tijd zullen die gebouwen dienen als de vestigingsplek van de Buitenkast, een project waar kinderen speelgoed kunnen

huren in ruil voor het verrichten van klusjes. Dat is dan meestal het opruimen van zwerfvuil, boodschappen doen voor mensen die slecht ter been zijn, of op elkaar passen. De Buitenkast sloeg enorm aan, en is een drijvende kracht achter verbeteringen in de buurt, vertelt 'kastbaas' Nanette Reitsma. 'Allereerst leren kinderen die hier komen over verantwoordelijk gedrag. Bijvoorbeeld door het opruimen van vuil; nu weten ze dat als ze iets op straat laten vallen, dat iemand anders het moet oprapen. En verder leren ze goed met elkaar om te gaan, met elkaar te spelen en elkaar met respect te behandelen. Je ziet het aan kinderen die hier vier jaar geleden kwamen, en nu de puberteit ingaan: zij hebben een duidelijk besef van normen en waarden. Maar ook de moeders van de kinderen maken dankbaar gebruik van de Buitenkast; er staat hier koffie voor ze klaar, zodat ze met elkaar kunnen praten en

De Liber-Kei maakt onderdeel uit van Onze Buurt aan Zet en symboliseert de band tussen Amersfoort en de Slowaakse stad Liberec. Foto: Hans Niezen

buiten de sociale kaders van hun eigen gezin kunnen treden.'

Liber-kei

De laatste impuls in de buurt was de komst van de zogeheten Liber-kei: een kunstwerk dat de band tussen Amersfoort en de Slowaakse stad Liberec symboliseert. Deze band past ook in de gedachte van saamhorigheid die gemeente en bewoners in de

wijk willen ontwikkelen.

Het gaat dus beter met de wijk. 'Maar we zijn er nog niet', besluit projectleider Menno Kelhout van de gemeente. 'De veranderingen die je nu ziet, gelden voor een klein gedeelte van de wijk, nog niet voor het geheel. De komende tijd gaan we met verscheidene initiatieven proberen om de lijn door te zetten, zoals met de start van een jeugdbuurt-beheerders-project. Jongeren die in aanraking zijn gekomen met de politie, krijgen een opleiding om jeugdbuurtbeheerder te worden. Vervolgens helpen ze dan 'collega-tieners' om op het rechte pad te blijven door ze sociale kaders te bieden, bijvoorbeeld door hen een rol te geven bij een schone en veilige wijk.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Kruiskamp-Koppel / Liendert	Contactpersoon:	Marieke de Jong, 033-4694321 jonm@amersfoort.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		Menno Kelhout 033-4694590
Aantal inwoners van de wijk:	7.600 inwoners / 7.400 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.amersfoort.nl
Budget per stad:	700.000,- euro		

Thema's

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☒
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☒
Veiligheid	☐
Integratie	☒
Buurtgevoel	☒
Bewonersbetrokkenheid	☐

Samenhang in plan én wijk

In Amsterdam profiteren twee stadsdelen van **Onze Buurt aan Zet**: Westerpark en Zeeburg. Westerpark investeert het geld in zeventien projecten verdeeld over de Spaarndammer- en de Zeeheldenbuurt. Zeeburg kiest voor één groot initiatief: een multifunctioneel jongerencentrum.

Voor buurtbewoners is het waarschijnlijk geheimtaal, maar in Westerpark is gekozen voor meerdere Integrale Buurt Ontwikkelings Plannen (IBOP's). Daarin staan alle zaken - voor een langere periode - die met een buurt en z'n bewoners te maken hebben. Margriet-Marie Govaart, projectmanager stadsdeel Westerpark, legt uit waarom het belangrijk is om zo'n plan te hebben. 'We willen niet elke keer iets totaal nieuws beginnen, dan hobbel je van project naar project. Ook vind ik het veel beter om als er extra middelen komen, zoals van Onze Buurt aan Zet, deze te gebruiken binnen de langlopende, integrale projecten. We kunnen dan iets extra's doen of plannen die we graag willen uitvoeren, daadwerkelijk realiseren.' Om deze reden is het geld van Onze Buurt aan Zet ingepast in waar Westerpark al mee bezig was.

Paradiso

Loes Olgers is projectleider in Zeeburg en driftig op zoek naar een locatie voor een multifunctioneel centrum voor jongeren uit de buurt. 'Cultuur, sport en computers, internet: alles moet je er kunnen vinden. We willen iets leuks aanbieden en jongeren niet

Spaarndammerstraat, de centrale winkelstraat in de Spaarndammerbuurt. Pleinen zijn opnieuw ingericht na een 'buurtschouw'

altijd benaderen vanuit problemen.' Dat verbetert de sociale contacten en bevordert de integratie, meent Olgers.

Het gebouw wordt betaald door de centrale stad, Onze Buurt aan Zet financiert wat er in het centrum te doen zal zijn. Loes Olgers rekent op nog zo'n twee jaar voordat het pand er staat - tot die tijd programmeert zij op tijdelijke locaties. Poptempel Paradiso geldt als de grote inspiratie, want zegt ze: 'beter goed gejat dan slecht verzonnen'. Inmiddels zijn jongeren in de buurt druk bezig met het maken

Niet van project naar project hobbelen

van een website voor hun toekomstig centrum en het verzinnen van een naam.

Terug naar Westerpark. De allesomvattende buurtplannen, die zes jaar geleden werden geschreven, beginnen vruchten af te werpen. Govaart: 'We hebben meer typen woningen, meer winkels en kleine bedrijfjes, meer mogelijkheden om te spelen, opgeknapt pleinen en de veiligheid in de wijk is toegenomen. Kortom de samenhang in de buurt is verbeterd. Onze Buurt aan Zet draagt daaraan bij.'

Bijvoorbeeld met het project 'Migranten aan Zet', zo legt Govaart uit. Een allochtone 'intermediair' gaat op pad om buurtbewoners met dezelfde achtergrond te interesseren voor ontwikkelingen in de

buurt en dat werkt inmiddels goed.

Het 'Voel je veilig'-project werd in Westerpark opgezet door een combinatie van stadsdeel, welzijnswerk, scholen en politie. Aanleiding was een moord in de buurt, waardoor de bewoners zich angstig voelden. Jorie Wieriks van de Stichting Welzijn Westerpark noemt het een heel praktisch project. 'We bezoeken groep acht van de basisscholen en praten over de buurt. Wat kun je het beste doen als er iets akeligs gebeurt? Wegrennen, gillen? We maken het bespreekbaar en dat alleen al helpt. Ook bezoeken we met kinderen enge plekken. In een fietstunneltje vonden de kinderen een wandschildering met menselijke figuren doodeng. De tunnel is nu effen geel geschilderd.' Inmiddels hebben 330 kinderen de weerbaarheidstraining - want zo heet het officieel - gevolgd.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk: Westerpark / Zeeburg

Naam van het programma: Onze Buurt aan Zet

Aantal inwoners van de wijk: 34.042 inwoners /
36.949 inwoners

Budget per stad: 3.000.000,- euro

Contactpersoon: Margriet-Marie Govaart
020-5860795
m.govaart@westerpark.nl,

Website Onze Buurt aan Zet: www.westerpark.nl /
www.spaarndammerhout.nl

Loes Olgers

020-6080820

loes@zeeburg.nl

Jeugd	✓
Computers	✓
Ondernemers	
Overlast	
(Zwerf)vuil	
Opknappen	
Veiligheid	✓
Integratie	✓
Buurtgevoel	✓
Bewonersbetrokkenheid	

Wijkagenten geven lik op stuk in de wijk Klarendal

Klarendal is een aandachtswijk met drugsoverlast, illegale prostitutie en veel onvrede. Politie en buurtbewoners bestrijden inmiddels samen de overlast. 'Ik parkeer mijn auto liever dubbel dan dat ik twee blokken om naar huis moet lopen.'

'Je struikelt niet meer over de junks'

Wat de doorslag gaf, weet niemand meer, maar eind jaren tachtig barstte de bom in de door drugstoerisme geteisterde wijk Klarendal. Tijdens een volksopstand werden junks en dealers de wijk uitgegooid. Ruiten gingen aan diggelen, huisraad kwam op straat. Maar even snel als de junks verdreven waren, kwamen ze terug. 'Klarendal kom op' is tien jaar later het antwoord op de oplopende spanning.

Met de 'Integrale wijkaanpak Klarendal' in de hand proberen gemeente, politie en woningbouwcoöperaties aan het eind van de vorige eeuw de aftakeling aan te pakken. Hóe kunnen we gezamenlijk in de buurt investeren, als we ervoor gezorgd hebben dat iedereen doet wat-ie zou moeten doen? Dat was de vraag die op tafel lag in Arnhem. Toevallig komt juist op dat moment het Onze Buurt aan Zet-geld vrij. Bewoners leveren ideeën aan en het investeren kan beginnen.

'Heisateam'

Jos Schouten is één van de buurtbewoners die wensen aandraagt bij de gemeente: 'Ik ben een alleenstaande oude dame. Als ik 's avond thuis kom, parkeer ik mijn auto liever dubbel dan dat ik twee blokken om naar huis loop. Dat zegt iets over de wijk.' De gemeente luistert en stelt een prioriteitenlijstje op: overlastbestrijding van jongeren, burens, junks, prostituees en illegale coffeeshops, aanpak van de wijkinrichting en onveiligheid: een waslijst met wensen.

Wie veiligheid zegt, zegt natuurlijk politie. Henk mulder is wijkagent in Klarendal en verteld over de buurt: 'We hebben bij de politie een "heisateam" geformeerd: is er een probleem dan is de politie meteen ter plekke.' Al langer bestaat er in Klarendal een politiehuiskamer en een JIB (Justitie In de Buurt). Henk: 'We geven lik op stuk. Volgt op een klacht arrestatie, dan maakt justitie proces verbaal op en volgt

Growthops schieten

als paddestoelen

uit de grond

'Onze Buurt aan Zet'

Wist u dat woningbouwcoöperaties in Klarendal gratis hang- en sluitwerk aanbieden... De aanmeldingen voor basisscholen weer aantrekken...

een veroordeling of geldstraf. Nog belangrijker is het contact met de bewoners: wat speelt er in de wijk, waar moeten we op inspringen?'

Verslappen

Bewoonster Jos: 'We doen allemaal ons best maar ook de politie is soms machteloos. Wietplantages zijn een groot probleem, maar growshops schieten als paddestoelen uit de grond. De rol van de politiek vind ik niet gunstig: beloftes worden niet altijd waargemaakt. Maar al met al moet ik wel zeggen dat de wijk er rustiger op geworden is. Je struikelt niet meer over de

junks. Dat mag vervolgens geen reden zijn om de aandacht te laten verslappen. De ervaring leert dat als het goed gaat, laat de overheid de aandacht verslappen. Dan zijn de junks zo weer terug.'

Henk onderschrijft dit beeld: 'Het heisateam is inmiddels weer opgeheven. Met Onze Buurt aan Zet-geld financieren we nu een soort vervolg met onder andere een fiets-surveillanceteam, de aanstelling van junior surveillanten en koppelen we resultaten terug naar de klager. Met z'n allen doen we ons best de wijk veilig te maken.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Klarendal	Contactpersoon:	Charly Tomassen
Naam van het programma:	Klarendal, kom op! (KKO)		026-3773927
Aantal inwoners van de wijk:	7.165 inwoners		charly.tomassen@arnhem.nl
Budget per stad:	1.135.000,- euro		Chris Zeevenhooven
		Website Onze Buurt aan Zet:	chris.zeevenhooven@arnhem.nl
			www.arnhem.nl

Overlast veroorzakende coffeeshops gesloten worden...

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☒
(Zwerf)vuil	☒
Opknappen	☐
Veiligheid	☒
Integratie	☐
Buurtgevoel	☐
Bewonersbetrokkenheid	☒

De Bredase wijken Heuvel en Noordoost zijn de twee aandachts-wijken voor Onze Buurt aan Zet. Maar dit zijn in Breda niet de enige wijken die werken aan verbetering. Want met het stedelijke project 'Hart voor je Buurt', kan iedereen in Breda ideeën aanleveren om zijn of haar buurt of wijk te verbeteren.

Via verschillende wegen je doel bereiken

Binnenkort is het weer zo ver: dan kiest comité 'Hart voor je Buurt' het meest spraakmakende idee om een wijk op te knappen. 'Niet dat we zo'n prijs nodig hebben, hoor om mensen te motiveren', vertelt Ferdy Wolfis, coördinator van het gestredenbeleid. 'Want we krijgen zo veel ideeën binnen, we weten soms gewoon niet waar we uit moeten kiezen.'

In Breda zijn ze van mening dat je via verschillende wegen je doel moet bereiken, één project is niet genoeg. Daarom lopen er verschillende projecten: een daarvan is Lusten & Lasten, dat sinds 1999 bestaat. Onze Buurt aan Zet sloot hier in 2001 bij aan. Lusten en Lasten richt zich op Heuvel en Noordoost en bij deze projecten kiezen bewoners zelf wat gerealiseerd moet worden en zijn opdrachtgever voor de uitvoering. Sinds 1996 loopt in Breda het verwante project 'Hart voor je buurt' waaraan alle Bredanaars meedoen: een jury bepaalt welke ideeën uitgevoerd worden. 'Alle initiatieven van wijken, straten of

Een goed idee hoeft

niet altijd veel geld

hoeft te kosten

groepjes nemen we mee in dit project. Het doel is dat we mensen laten mee beslissen over hun wijk of buurt, zodat ze het gevoel hebben weer trots te zijn op hun woonomgeving', aldus Wolfis.

Vogelhuisjes

Leo van Gerven, coördinerend projectmanager voor stedelijke vernieuwing en Lusten & Lasten, vertelt over de ideeën die er in Breda al uitgevoerd zijn. 'Ze zijn allemaal heel uiteenlopend van aard. Zo hebben de bewoners jeu-de-boulesbaantjes aangelegd, zijn er twee meidenclubs opgericht én heeft een bewoner in zijn buurt vogelhuisjes opgehangen. Hij zorgt zelf voor het onderhoud.'

Het belangrijkste vindt Van Gerven dat bewoners zich veilig voelen in hun eigen omgeving. Om dit te bereiken, biedt het wijkgerichte Onze Buurt Aan Zet kansen. 'Je kunt wel maatregelen nemen op stedelijk niveau, maar geen wijk is hetzelfde. Daarom proberen we zo veel mogelijk maatwerk te leveren. Wat is nodig in de wijk, hoe kunnen we de leefbaarheid verbeteren? Dat zijn de vra-

Jan Kuijten won in het kader van 'Lusten & Lasten' een prijs in 2000 met zijn inmiddels uitgevoerde idee voor brandgangverlichting op zonne-energie

Thema's

gen die we iedere keer weer opnieuw samen met de bewoners stellen, zij beslissen uiteindelijk over de verbeteringen die moeten plaatsvinden.

Zonnecollectoren

Bij Lusten & Lasten bestaan er drie categorieën, die ook terugkomen in de lange termijn visie: Groen & Grijs, Jeugd & Jongeren en Sociaal &

Veilig. Groen & Grijs gaat in op de tegenstelling tussen het eenzijdige groen in de wijk en de overdaad aan asfalt. In de categorie Sociaal & Veilig kreeg Biesdonk in Noordoost brandgangverlichting op zonne-energie. Op het dak van een van de flats in de buurt staan veertig zonnecollectoren. Deze worden ingezet om de lampen in de brandgangen van stroom te voorzien. Van Gerven: 'Zo zie je, een vernieuwend idee hoeft heus niet altijd veel geld te kosten.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Heuvel (Zuid West) / Noord-Oost	Contactpersoon:	Marie-Louise Smits 076-5293014 mlw.smits@breda.nl
Naam van het programma:	Bewoners aan Zet Lusten en Lasten		Stan Sadée cfm.sadee@breda.nl 076-5293571
Aantal inwoners van de wijk:	6.900 inwoners / 20.000 inwoners		
Budget per stad:	1.134.500,- euro		

Jeugd	✓
Computers	
Ondernemers	
Overlast	
(Zwerf)vuil	
Opknappen	
Veiligheid	✓
Integratie	
Buurtgevoel	✓
Bewonersbetrokkenheid	✓

Er op 190 plekken lampen zijn aangesloten... Er hiervoor ook 190 gesprekken zijn gevoerd met mensen die een lamp voor hun deur kregen...

Spel maakt prioriteiten bewoners duidelijk

Het Haagse Transvaal is een van de gekende 'aandachtswijken' in Nederland. Hoog op de verkeerde lijstjes, zoals vaak gezegd wordt. Tegelijkertijd zijn veel inwoners en organisaties sterk betrokken bij hun wijk.

Onze Buurt aan Zet kende een flitsende start in Den Haag. Stichting BOOG peilde in opdracht van de gemeente waarin de bewoners van Transvaal willen investeren. De leus was: 'Wat zou u doen met 10 miljoen?' 'We hebben in totaal 530 mensen bereikt', vertelt Nicole Teuwsen van BOOG. Daaronder ook groepen die moeilijk raadpleegbaar zijn, bijvoorbeeld kinderen.

Tupperwareparties

De buurtconsultatie vond op verschillende manieren plaats, vanaf september 2001. Leden van migrantenorganisaties, bewonersorganisaties en professionele verbanden speelden een kaartspel. Daarbij konden ze tien miljoen gulden verdelen over zestien onderwerpen. Die varieerden van 'Veilig thuis, op straat en in je buurt' tot 'Gelukkig oud in Transvaal'. Het kaartspel werd ook ingezet tijdens huiskamergeprekken, een soort tupperwareparties. Op straat en op scholen konden bewoners met behulp van stickers hun voorkeur aangeven op een soort spelbord. Fraaie ansichtkaarten versterkten de buurtcampagne (te zien op de website 10miljoenvoortransvaal.nl). 'De bewoners reageerden enthousiast op deze aan-

De komende jaren wordt in Transvaal door de stadsvernieuwing veel gesloopt

pak', zegt Luc Meuwese, projectleider Onze Buurt aan Zet bij de gemeente Den Haag. 'De resultaten zijn eind september gepresenteerd op een conferentie in Transvaal. Toenmalig premier Kok vereerde de bijeenkomst met een bezoek.'

Ongeduldig

In de volgende fase bleef het wat stilletjes in Transvaal. Herfst 2002 worden de eerste projecten zichtbaar in de wijk. Meuwese noemt als belangrijkste oorzaken interne afstemming tussen gemeentelijke diensten, strengere eisen aan de financiële administratie en de wens om kwalitatief goede pro-

Marokkaanse mannen met aanzien in training om Marokkaanse probleemgezinnen te helpen

jecten te realiseren. 'Jammer dat een veelbelovende start niet direct is doorgetrokken in een goed vervolg', reageert Teuwsen van Stichting BOOG. Meuwese heeft er begrip voor dat bewoners ongeduldig worden. 'Maar ik denk dat het enthousiasme weer terugkeert als we straks echt van start gaan.' De plannen zijn in ieder geval veelbelovend. Zo moeten er in de toekomst vier keer per jaar buurtdebatten plaatsvinden. Tijdens deze door bewoners georganiseerde debatten kunnen mensen met verschillende religies en levensstijlen met elkaar van gedachten wisselen. Ook gaat een groep Marokkaanse mannen met aanzien in training om Marokkaanse gezinnen met problemen te helpen.

Origineel is 'Acties op actiegebieden'. De komende jaren wordt in Transvaal in verband met stadsvernieuwing veel gesloopt. Leegstaande, dichtgetimmerde panden met veel drugsoverlast zijn vaak het gevolg van een dergelijke wijkvernieuwing. Door onder andere kunstenaars in de woningen te huisvesten en de muren te beschilderen moet de naargeestige sfeer verdwijnen. Het project 'Bijzondere vormen van communicatie', in ontwikkeling bij BOOG, geldt als ambitieus. Het moet zorgen voor een betere interactie tussen overheid, welzijn en bewoners én tussen bewoners onderling. 'Hoewel essentieel heeft dit soort zaken normaal geen prioriteit. Heel goed dat de gemeente hier nu geld in kan investeren', vindt Teuwsen.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Transvaal	Contactpersoon:	Luc Meuwese
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		070-3535384
	Transvaal		l.l.p.m.meuwese@ocw.denhaag.nl
Aantal inwoners van de wijk:	16.861 inwoners		Abdon Tönis
Budget per stad:	4.424.357,- euro		070-3532599
			A.S.A.M.Tonis@ocw.denhaag.nl
		Website Onze Buurt aan Zet:	www.10miljoenvoortransvaal.nl

Nederlands spreken en lezen... Dat de site www.10miljoenvoortransvaal.nl veel bekijks trekt...

Jeugd	
Computers	
Ondernemers	
Overlast	✓
(Zwerf)vuil	
Opknappen	✓
Veiligheid	✓
Integratie	✓
Buurtgevoel	
Bewonersbetrokkenheid	✓

Alle 'kunst' gaat van de muur

Op 18 oktober 2002 ging in Deventer de campagne 'Graffiti-vrij. Binnenstad blij!' van start. Foto: Janse communicatie

Gemeente, middenstand en bewoners maken het winkelhart van Deventer graffiti-vrij. Onze Buurt aan Zet betaalt de schoonmaakactie. Graffitikunstenaars en wildplakkers krijgen 'gedoogzones' toegewezen.

Het winkelhart van Deventer verdiende een grote opknappbeurt. In overleg met de gemeente pakte de buurt bestrating en straatverlichting aan. De cosmetische ingrepen deden wonderen maar brachten een nieuw euvel boven: graffiti. Harry Tielkes, buurtbewoner en ondernemer was één van de initiatiefnemers van de maatregelen: 'Daar liep je dan over prachtige, helder verlichte straten, en: aaaw! Opeens schreeuwde de graffiti je tegemoet.'

Niet alleen de plaatselijke middenstand stoorde zich aan de bekladde muren. Tijdens de Onze Buurt aan Zet-bewonersavond bleek deze 'kunstuiting' ook de buurt een doorn in het oog. 'We brachten de klagers bij elkaar', vertelt Edwin Broekman, projectleider. 'Met z'n allen wilden we de overlast aanpakken.'

Inmiddels ligt er een uitgewerkt plan op tafel. Het MKB, de woningcoöperaties, de Kamer van Koophandel, de horeca, het Openbaar Ministerie, de politie en het buurtwerk pakken de graffiti gezamenlijk aan. Achttien oktober 2002 is de grote aftrap. Onze Buurt aan Zet betaalt een eenmalige schoonmaakactie van alle besmeurde panden. Tegelijk deelt het actiecomité een voorlichtingsfolder uit. Alle onroerendgoedbezitters kunnen vanaf die dag bij het wijkbeheer een schoonmaakcontract afsluiten. Graffiti wordt dan binnen twee werkdagen van de muren gehaald, racistische uitingen meteen.

Buurtbewoner Harry Tielkens: 'Met de eenmalige schoonmaakactie willen we een statement maken. Ik hoop dat iedereen in de buurt ons enthousiasme oppikt en een schoonmaakcontract afsluit. Van onder dikke verflagen herijst straks de oude Hanzestad. Het zou toch zonde zijn als dat meteen weer ver-

'Van onder dikke verflagen herijst straks de oude Hanzestad'

'Onze Buurt aan Zet'

loren gaat?' Tielkens heeft er vertrouwen in: 'De laatste jaren merk je dat de buurt er zich van bewust geworden is dat ze het heft in eigen hand kan nemen. De mensen zijn mondig geworden. Ze laten zich niet meer klakkeloos iets voorschrijven. Onze Buurt aan Zet maakte dat eens te meer duidelijk.'

Schade verhalen

Als je de graffiti van de muren haalt, zijn de 'spuiters' nog niet weg. 'Dat realiseren we ons', reageert projectleider Broekman. 'We willen een aantal gedoozozones inrichten voor graffitikunst-

naars en wildplakkers. Een jeugdsociëteit als 't Walhalla moet immers ook zijn programma aan de man brengen. Jongeren lezen geen krant en voor een officiële reclamecampagne is geen geld, vandaar. Museum de Waag wordt op dit moment opgeknapt. De borden die als afrastering dienen, zijn aangewezen als graffitilocatie. Niemand heeft straks nog een reden om wild te spuiten of te plakken. Als dit toch gebeurt proberen we de schade op de dader te verhalen.'

'Als de buurt zijn verantwoordelijkheid neemt, heeft Deventer straks een schone en mooie binnenstad die veiliger aanvoelt', meent bewoner Tielkens. 'Als iedereen na de grote schoonmaak ziet hoe mooi de stad echt is, moet dat lukken!'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	De Binnenstad / Rivierenwijk / Bergweide	Contactpersoon:	Heleen van der Linden 0570-693180 hh.van.der.linden@deventer.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet	Website Onze Buurt aan Zet:	www.deventer.nl
Aantal inwoners van de wijk:	7.468 / 4.805 / 2.562		
Budget per stad:	1.701.675,- euro		

Jeugd Computers Ondernemers Overlast (Zwerf)vuil Opknappen Veiligheid Integratie Buurtgevoel Bewonersbetrokkenheid

Wie wel eens via Rotterdam naar het zuiden reist kent 'm: de geluidswal langs de A16. Achter de geluidswal zijn vaag de contouren van galerijflats te zien: Wielwijk. Jaarlijks vertrekt hier 25 procent van de bewoners. Ondanks die hoge doorstroom moeten de inwoners zich weer thuis gaan voelen in hun wijk.

Niet redden, maar stimuleren

Wielwijk, in gedachten zie je er de arbeiders van Fokker nog lopen. In gedachten, want met de ondergang van Fokker vertrokken ook veel oorspronkelijke bewoners. De nieuwe bewoners waren vooral op zoek naar goedkope woningen: veel jongeren en allochtonen. De doorstroom is hoog in Wielwijk, jaarlijks vertrekt maar liefst 25 procent van de bewoners. De gemiddelde woontijd is vijf jaar. 'Mensen hebben hier een dak boven hun hoofd, maar vaak geen thuis', aldus wijkmanager Henk Schipper. Dat verklaart de problemen waar Wielwijk mee kampt: geringe binding met de buurt, weinig sociale samenhang, verloedering, vandalisme en onveiligheidsgevoelens. Schipper: 'Op zich is Wielwijk een gemeoedelijke wijk, maar wel verarmd en schraal.'

Toen duidelijk werd dat Dordrecht mee ging doen aan Onze Buurt aan Zet wist beleidsmedewerker Ira van Montfoort van Programmabureau Wijken direct naar welke wijken dat geld heen moest. Van Montfoort: 'Naar Wielwijk en Crabbefoort. In beide wijken spelen dezelfde problemen. We willen er wij-

*Ook feesten
bevordert de
sociale samenhang*

ken van maken waar mensen zich weer thuis voelen. De bewoners hebben aangegeven dat ze zich daarvoor in willen zetten en dat verwachten we ook. Ons uitgangspunt is dat bewoners en overheid samen verantwoordelijk zijn.'

Tuinclub

Schipper en Van Montfoort kenden het werk van de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie (SMVP) en het Landelijk Centrum Opbouwwerk (LCO). Deze organisaties hebben al in acht steden projecten opgezet onder het motto 'sociale veiligheid door sociale zelfredzaamheid'. Binnen die projecten trekken politie en opbouwwerk samen op. Wijkmanager Schipper: 'We hebben het concept overgenomen en werken nu samen met de SMVP en het LCO. Ook wij richten ons vooral op het verhogen van de zelfredzaamheid. Alleen gaat het in Wielwijk niet om een koppel maar een trio: de politie, het opbouwwerk en de woningbouwcorporatie WOONdrecht.'

Het wereldzomerfestival in Wielwijk

Meer vertrouwen

Het trio gaat gezamenlijk de wijk in. 'Ze signaleren knelpunten, doen aan conflictbemiddeling en leren mensen zelf actie te ondernemen. Voor veel bewoners is de overheid een anonieme instantie, waar ze niet veel goeds van verwachten. Ze voelen zich machteloos. Met een persoonlijke benadering kunnen we die afstand verkleinen en hen meer vertrouwen geven in de overheid en zichzelf', legt Schipper uit.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Wielwijk / Crabbehof	Contactpersoon:	Ira van Montfoort 078-6396972 ivanmontfoort@ssc.dordrecht.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		Henk Schipper 078-6510816 hschipper@ssc.dordrecht.nl
Aantal inwoners van de wijk:	5.900 inwoners / 7.800 inwoners		
Budget per stad:	2.235.036,- euro	Website Onze Buurt aan Zet:	www.dordrecht.nl

De wijk Wielwijk onderwerp was van de coverstory in het Volkskrant Magazine van 5 oktober 2002...

Thema's

Jeugd	☐
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☒
Opknappen	☒
Veiligheid	☒
Integratie	☐
Buurtgevoel	☒
Bewonersbetrokkenheid	☐

Lekker wonen in Woensel-West

Al jaren zijn er ideeën geopperd om de situatie in Woensel-West te verbeteren. Maar het ontbrak de gemeente aan geld om die ideeën snel te realiseren. Daar bracht **Onze Buurt aan Zet** – of beter gezegd **Woensel-West aan Zet** – verandering in.

Ondanks dat Woensel-West bekend staat als een ‘moeilijke’ wijk is de gemeenschapszin onder een groot deel van de bewoners groot, weet Marianne Verkoelen. Zij is samen met collega Linda Luiten Woensel-West aan Zet-coördinator. Met de bewoners werken zij samen in vier actieve buurtorganisaties, die zijn verenigd in de overkoepelende Stichting Woensel-West. ‘Van deze structuur hebben wij zowel bij de introductie als de invulling van het project mooi gebruik kunnen maken.’

Veraangename

De bewoners van Eindhoven hebben ‘Lekker wonen in Woensel-West’ als rode draad gekozen. Dat thema kreeg een driekoppig vervolg. De lijn ‘Een wijk om trots op te zijn’ moet de Woensel-West schoon en mooi maken en het imago van wijk verbeteren. Onder ‘Geef de straat terug aan de bewoners’ valt alles op het gebied van veiligheid en samenhang in de buurt. En ‘Je moet wat kunnen doen in Woensel-West’ heeft betrekking op activiteiten voor jong en oud, wijk economische initiatieven en ICT. Bewoners kwamen op een speciale avond met 215 ideeën die het wonen in Woensel-West moe-

Albertien Schoots van de stichting Woensel-West spoopt bewoners aan om te komen kijken naar de officiële opening van de wijkdag

ten veraangenamen. Projecten gaan pas door naar volgende, uitvoerende fase, als ze zijn goedgekeurd door het zes leden tellende bestuur van Stichting Woensel-West en de stadsdeelmanager van de gemeente.

Aan ideeën dus geen gebrek in Eindhoven, maar de uitvoering is nog niet altijd haalbaar. ‘Voor de begeleiding van elk project hebben we minimaal drie bewoners nodig’, licht Albertien Schoots toe, lid van een van de buurtorganisaties en bestuurslid van de Stichting Woensel-West. ‘Die zijn moeilijk te vinden. Daarom hebben we deze zomer via een groot wijk-

Vier bewoners 'adopteren' een bloembak en zo knapt de wijk wat op

feest het project nog eens goed onder de aandacht van de bewoners gebracht. Ook willen de buurtorganisaties straatgesprekken gaan organiseren om contactpersonen te werven.' Inmiddels zijn er al wel een aantal schoonmaakacties en kinderspeelmiddagen geweest. Ook was er een actie 'bewoners koken voor bewoners' en kunnen er bloembakken besteld worden. Vier bewoners 'adopteren' een bloembak en zo knapt de wijk wat op.

Voetbaltoernooi

Op initiatief van Bashir Abdi, een bewoner van Somalische komaf, worden op dit moment de mogelijkheden voor een intercultureel voetbalproject

onderzocht. Het is de bedoeling dat elf teams, samengesteld uit zeven verschillende nationaliteiten, van januari tot juni 2003 elkaar in competitieverband treffen. De afsluitende toernooidag in juni zal plaatsvinden in het Philips-stadion. 'Daarover zijn we nu in onderhandeling met PSV', vertelt Linda Luiten. 'De afdeling interculturele activiteiten van de Eindhovense schouwburg hebben we gevraagd op de toernooidag een interculturele markt te organiseren met eettentjes, toneel, zang en dans. In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen vragen we bedrijven het project te sponsoren. Vanwege de hoge kosten zoeken we nog wel goed uit of dit toernooi voldoende bijdraagt aan onze doelstellingen. Veel teams staan al te trappelen: aan het enthousiasme van de bewoners zal het dus niet liggen.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Woensel -West	Contactpersoon:	Marianne Verkoelen
Naam van het programma:	Woensel-West Aan Zet		040-2384552
Aantal inwoners van de wijk:	4.115 inwoners		m.verkoelen@eindhoven.nl
Budget per stad:	1.596.381,- euro	Website Onze Buurt aan Zet:	www.eindhoven.nl

Jeugd Computers Ondernemers Overlast (Zwerf)vuil Opknappen Veiligheid Integratie Buurtgevoel Bewonersbetrokkenheid

Emmerhout wil extra uitvoeringstijd

Wijkbewoners smeden plannen voor een wijkschouw

Tijdgebrek is de grootste tegenstander in de Emmense aandachts-wijk Emmerhout. Het risico bestaat dat bewoners daardoor het gevoel krijgen dat er sprake is van een top-down effect. Jos Meulman pleit voor een jaar respijt om dat te voorkomen.

In Emmerhout heeft Onze Buurt aan Zet zich tot op heden nog niet vertaald in tastbare resultaten. Een mix van ongelukkige omstandigheden is daar debet aan. Zo had de Vereniging van Wijkbelangen Emmerhout net uitgebreide overlegmogelijkheden op poten - de wijk is opgedeeld in zes zogenaamde vakken met hun eigen vakgroepen - gaat de begeleidende welzijnsstichting Opmaat plotseling failliet. 'Een fikse tegenvaller', herinnert Meulman zich. 'Temeer omdat deze stichting een zogeheten wijkschouw in Emmerhout zou uitvoeren.'

Hoog tijd

Als het allemaal te lang duurt, bestaat het gevaar dat mensen afhaken, omdat ze geen concrete resultaten zien, stelt hij. 'Er moet nu iets gebeuren, vinden ze. En terecht.' Henk Smit, voorzitter van de overkoepelende bewonersorganisatie Wijkbelangen in

Emmerhout, deelt die opvatting. 'We dragen vanuit de verschillende vakgroepen allerlei zaken ter verbetering aan. Maar als er dan niets mee gedaan wordt, ebt het enthousiasme vanuit de bewoners weg. Het is hoog tijd om snel aan de slag te gaan. Anders raken we al die mensen die we met moeite gemobiliseerd hebben, net zo hard weer kwijt.'

Afhameren

Plannen zijn er dus al wel gesmeed in Emmerhout. Zo blijkt uit onderzoek dat veertig procent van de bewoners zich onveilig voelt vanwege onder meer drugsoverlast. Betere verlichting op donkere achterpaden en meer zeggenschap over de inrichting van het 'groen' en het 'grijs' in de wijk kan daar verandering in brengen, denken de buurtbewoners. Ook zijn er vergevorderde plannen om het als unheimlich beleefde, deels verdiept gelegen win-

'Dit is nu juist een project waar ik heilig in geloof'

'Onze Buurt aan Zet'

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

kelcentrum, ingrijpend op te knappen. 'We zijn goed begonnen', vindt Meulman van Wijkbelangen, die lopende het overlegproces al veel geleerd heeft van 'zijn' buurtbewoners. Zo zal hij bijvoorbeeld vergaderingen op tijd afhaken. 'Toen we daar namelijk een keertje niet op letten, stond een aantal buurtbewoners resoluut op. "We stoppen ermee", zeiden ze. "Het is mooi geweest voor vandaag." Sindsdien houden we altijd om tien uur op en drinken we met elkaar nog een borrel aan de bar. Dat werkt beter.' Maar de tijd gaat steeds meer dringen, want Onze Buurt aan Zet loopt eind 2003 af. Erg jam-

mer die tijdsdruk, vindt Meulman. 'Want dit is nu juist een project waar ik heilig in geloof. Door tegenvallers moeten we de boel zo onder druk zetten dat we straks de geldstromen in een sneltreinvaart moeten inzetten. Terwijl het juist zo belangrijk is dat mensen uit de wijk het gevoel hebben dat zij zelf iets hebben kunnen verbeteren aan hun leefomgeving. Een jaar extra voor de uitvoering zou dan ook goed uitkomen. Ben benieuwd hoe het ministerie daarover denkt.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Emmermeer / Emmerhout	Contactpersoon:	J. Meulman
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		0591-685555
Aantal inwoners van de wijk:	5.600 inwoners / 7.770 inwoners		j.meulman@emmen.nl
Budget per stad:	907.560,- euro		C.D. de Jong
		Website Onze Buurt aan Zet:	cd.dejong@emmen.nl
			www.emmen.nl

In Enschede bouwen bewoners en de gemeente samen een skatepark. De jeugd hoeft straks geen stoep-randen meer te gebruiken. Over ollies en heelkicks: hoe de vervulling van een jongensdroom buurtbewoners dichter bij elkaar brengt.

Niet elke *ramp* is een ramp

Danny van Zutphen (15) wist meteen wat hij moest doen toen de gemeente de bewoners van Enschede vroeg plannen in te dienen: 'Een vet skatepark bouwen in de Velve-Lindehof!' Zijn broer had jarenlang met het plan rondgelopen. Danny: 'We zijn met z'n vieren gaan tekenen. Eigenlijk hadden we nooit gedacht dat ons plan uitgekozen zou worden. Toen mochten we in Den Haag een skatebaan uitproberen!' 'Dat had heel wat voeten in de aarde', vertelt projectleider Mirjam Berning. 'In drie Enschedese aandachtswijken zetten we folders uit met de tekst: "De buurt is miljonair." Dat viel niet altijd in goede aarde. We kregen telefoontjes van mensen die nog steeds vechten om een financiële genoegdoening voor de gevolgen van de vuurwerk-ramp. Dan leg je zo goed mogelijk uit dat niet al het geld uit hetzelfde potje komt. Maar het blijft wrang. Anderen verscheurden de folder: "Miljonair? Kan nooit op mij slaan." Dat zijn juist de mensen die je probeert te bereiken! Daarom

'De meesten van ons hadden nog nooit de zee gezien'

hebben we niet alleen de folders door de brievenbussen gegooid maar zijn we bijvoorbeeld ook naar koffiehuisen gegaan.'

Haagse schoffies

Honderdtachtig ideeën kreeg de gemeente binnen. Door middel van een stemformulier en een gala-avond met de ideeëniëndieners werden uiteindelijk verschillende projecten uitgekozen. Van praktische verkeersoplossingen, via een buurtconciërge tot een tent voor buurtfeesten. Bij de gelukkigen zat ook Danny's skatepark. Danny: 'We zijn toen naar Den Haag gegaan om te kijken of de skatebaan niet teveel lawaai maakte. Dat was vet! Ik ben wel op mijn bek gegaan maar niet hard. Na twee uurtjes hadden we het wel gezien, een paar Haagse schoffies begonnen ruzie te zoeken. Toen zijn we naar het strand gegaan. De meesten van ons hadden nog nooit de zee gezien.'

Wist u dat een ramp een halve halfpipe is en een ollie kickflip andersom een heelkick heet...

Floris, Danny en Henry spraken buurtjongeren aan over problemen bij de 'hangplek'

Jongensdroom

Moe maar vol ideeën kwamen de jongens thuis. 'We zijn meteen ons eigen skatepark gaan ontwerpen', vertelt Danny. 'Zonder halfpipe maar met veel vette ramps. Niet iedereen kan immers heel goed skaten. Ik wel hoor!' Jammer genoeg voor Danny en zijn vrienden kan de bouw pas na de winter beginnen. Danny: 'Maakt niet uit, kan ik nog even oefenen op mijn ollies en heekicks!'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	De Laares	Contactpersoon:	Mirjam Berning
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		053-4617280
Aantal inwoners van de wijk:	1.990 inwoners		m.berning@enschede.nl
Budget per stad:	1.588.230,-		Marian Poortman
			m.poortman@enschede.nl
		Website Onze Buurt aan Zet:	www.buurtaanzet.nl

Niet de hele buurt kon zich vinden in het enthousiasme van de jongens. Het skatepark komt naast een beruchte 'hangplek'. Bewoners vreesden een toename van de problemen. Mirjam: 'Danny en zijn vrienden hebben zelf die jongeren aangesproken. Dat heeft geholpen; de bewoners zijn enthousiast geworden. Ze hebben een buurtvereniging opgericht. Tuintjes worden opgeknapt. Dat straalt weer af op de gemeenteambtenaren. Zo brengt de verwezenlijking van een jongensdroom ons allemaal dichter bij elkaar.'

Thema's

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☒
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☒
Veiligheid	☐
Integratie	☐
Buurtgevoel	☐
Bewonersbetrokkenheid	☐

Bewoners willen sociaal cultureel werk

In de Groningse wijken De Hoogte/ Selwerderwijk was de buurt echt aan zet. Het is namelijk de buurt geweest die de gemeente heeft uitgenodigd om eens te komen praten over Onze Buurt aan Zet.

Bewoners die initiatieven nemen. Onze Buurt aan Zet hoopte erop én kreeg het in Groningen. Wim Hunderman van de bewonersbelangenvereniging De Hoogte/-Selwerderwijk herinnert zich het begin van Onze Buurt aan Zet. 'Wij hoorden van de mogelijkheid en hebben direct gebeld met de betrokken ambtenaar. Die had namelijk nog veel meer aan zijn kar hangen, en dit was echt iets wat wij zelf konden doen. De gemeente is toen een presentatie komen geven over de mogelijkheden. Ik denk dat de opkomst wel hoger was omdat het uit de buurtvereniging kwam. Onze buurt is er wel eentje van "eerst zien dan geloven" en staat behoorlijk sceptisch tegenover de gemeente. Op die bijeenkomst zagen bewoners toen dat de ambtenaren die bezig zijn met Onze Buurt aan Zet, écht de kansen van de wijk willen benutten. En toen waren ze binnen.'

'Ze laten zich niet afschepen met een verkeersdrempel'

'Of er concreet al iets is veranderd? Nee, dat nog niet.' Toch is Wim Hunderman, algemeen secretaris van de bewonersbelangenvereniging van De Hoogte/Selwerderwijk, aardig positief. 'Met de voorstellen zijn we content. Nu de uitvoering nog.' Wat die voorstellen zijn? Pieter Westra van de gemeente Groningen: 'Onze Buurt aan Zet kwam in een redelijk gespreid bedje, want Groningen is al een tijdlang bezig de stad "Schoon, heel en veilig" te maken. Dat speelt in dezelfde buurten. We wisten dus wel wat de wensen van bewoners waren: vooral investeren in sociale cohesie door middel van sociaal cultureel werk.' Wim Hunderman beaamt dat. 'Begin jaren negentig is er enorm bezuinigd op kinder- en tienerwerk. Dat willen we terug. En de taken van de Melketiers die nu bij ons in de wijk buurtconciërge zijn, dreigen ook uitgekleeft te worden. Die buurtconciërges vervullen een sociale rol, dat moet niet worden beperkt tot lampen indraaien.'

'Ze laten zich niet afschepen met een verkeersdrempel'

Taaier

De buurt weet ook goed wat ze niet wil. 'Ga nu niet iets optuigen voor twee jaar. Als de politiek ons niet kan garanderen dat er structureel meer geld vrijkomt voor sociaal-cultureel werk, dan hoeven ze er wat ons betreft niet aan te beginnen. Onze Buurt aan Zet roept mensen uit de buurt op als vrijwilliger mee te denken, en mee te werken. Het moet niet zijn: pot leeg, dan scheiden we ermee uit. En dan weg sociale samenhang'. 'De buurt wil inderdaad structureel meer jongerenwerk in de buurt. Zij laten zich niet afschepen met een verkeersdrempel', grapt Pieter Westra. 'Het lastige is dat zo'n traject voor structurele

gelden wel een stuk taaier is. We moeten dat goed blijven uitleggen aan de buurt. Gelukkig legt zo'n wens uit Onze Buurt aan Zet wel een flink gewicht in de schaal bij bestuurders. Een wethouder wil daarnaar luisteren, merk ik.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	De Spoorwijken: De Hoogte-Selwerderwijk / Indische buurt / Tuinwijk / Paddepoel-Zuid / Selwerd	Budget per stad:	3.000.000 euro
Naam van het programma:	De Spoorwijken	Contactpersoon:	Pieter Westra 050-3678261 p.f.westra@roez.groningen.nl Marielle Reneman 050-3678600
Aantal inwoners van de wijk:	Totaal 21.550	Website Onze Buurt aan Zet:	www.groningen.nl

Dit betekent dat via een computerverbinding bekeken kan worden of een container geleegd moet worden...

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☒
Veiligheid	☐
Integratie	☐
Buurtgevoel	☒
Bewonersbetrokkenheid	☒

Schoonmaakactie in Haarlemse binnenstad

De mooie binnenstad van Haarlem weer aantrekkelijk maken - daar richt de Noord-Hollandse stad zich op met Onze Buurt aan Zet. Niet op de 'traditionele' aandachtswijken dus. Die komen al aan bod in andere programma's van het grotestedenbeleid. Hoe zit dat?

Grote schoonmaak op de Grote Markt

De Haarlemse binnenstad staat bekend als één van de mooiste centra in Nederland, is zo'n extra impuls vanuit het Rijk nodig? Cora Laros, werkzaam bij de gemeente, meent van wel: 'Net als vrijwel elke stad heeft Haarlem te kampen met verloedering. Jongeren, junks en uitgaanspubliek veroorzaken overlast in de binnenstad.' Haarlems onderzoek uit 2000 gaf aan dat 46 procent van de bewoners zich onveilig voelde in de binnenstad, vertelt Laros. 'Ook de vervuiling ergert zowel bewoners als bezoekers. Geen overbodige luxe dus, die aandacht voor de binnenstad.' Een brede groep van instellingen en organisaties toog aan het werk met de plannen voor Onze Buurt aan Zet: gemeente, politie, de Haarlemse Jongerenraad en het opbouwwerk. Vier wijkraden - met daarin ook binnenstadse ondernemers en horeca-eigenaren - dachten mee. Zo concreet mogelijk. 'Als je door de binnenstad loopt,

moet je kunnen aanwijzen: dit hebben we voor het geld gedaan. Het gaat om concrete zaken, niet om plannen', dat zei burgemeester Pop van Haarlem ruim een half jaar geleden.

Plasbogen

De burgemeester kan al tevreden zijn, want bij plannen alleen is het niet gebleven. Om zwerfvuil tegen te gaan zijn er inmiddels tweehonderd nieuwe - grote en stevige - afvalbakken geplaatst in en rond het centrum. Fietswrakken zijn weggehaald. Graffiti en illegale aanplak is verwijderd en om het centrum graffitivrij te houden heeft de gemeente schoonmaakbedrijven ingehuurd. Een heuse reinigingsagent ziet er op toe dat het centrum netjes blijft. Met zo'n tien extra plasbogen, een moderne variant op de pisbak, moet er een einde komen aan het wildplassen. Laros: 'We hebben de binnenstad "schoon en heel" willen maken, dat verbetert het leef-

'Als je door de binnenstad loopt, moet je kunnen aanwijzen: dit hebben we voor het geld gedaan'

'Onze Buurt aan Zet'

Wist u dat er 10 extra plasbogen in het Haarlemse centrum zijn geplaatst, net als 200 afvalbakken?...

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

klimaat aanzienlijk. Er lag al een plan “Haarlem schoon!”, daar konden nu extra's gerealiseerd worden.’

Steuntje in de rug

Het tegengaan van overlast door junks en het schoonhouden van de stad gaan in Haarlem hand in hand. Ex-verslaafden trekken er elke dag op uit om de binnenstad schoon te houden en het groen te verzorgen. Deze schoonmaakploeg rukt uit onder leiding van Ecosol Leerbedrijven. Een stichting die zich inzet voor iedereen die wel een steuntje in de rug kan gebruiken.

Frank Wempe, directeur van Ecosol, is blij dat hij het ‘veegproject’ kon starten. ‘De buurt wordt schoner en door het werk krijgen de deelnemers weer structuur in hun leven. Bovendien doen ze sociale contacten op en krijgen ze vaak - voor het eerst sinds jaren - weer wat waardering. Zo’n vijf-enzeventig procent van de deelnemers krijgt uiteindelijk een reguliere of ID-baan.’

De veegploeg staat er trouwens niet helemaal alleen voor, twee keer per jaar helpen de bewoners een dagje mee. Daarmee wordt niet alleen de buurt weer netjes, het is meteen goed voor de samenhang in de buurt en de relaties tussen bewoners van de binnenstad. Zo doen ze dat dus in Haarlem!

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Binnenstad	Contactpersoon:	Mira Prpic
Naam van het programma:	Zo doen we dat in Haarlem		023-5114282 E-mail mprpic@haarlem.nl
Aantal inwoners van de wijk:	7.860 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.haarlem.nl
Budget per stad:	1.926.678,- euro		

Onze Buurt aan Zet is in Heerlen onlosmakelijk verbonden met de grootscheepse Operatie Hartslag. Die moet ervoor zorgen dat er uiterlijk in 2004 een beheersbare, veilige situatie ontstaat in de binnenstad en de wijk Grasbroek Musschemig Schandelen (GMS). Met zachte én harde hand wordt drugsoverlast aangepakt.

Handhaving én zorg tegen drugsoverlast

Herhaalde noodkreten van bewoners in de binnenstad en de wijk GMS vormden in 2001 de aanleiding voor Operatie Hartslag. Gemeente, NS, politie, het Openbaar Ministerie (OM), zorginstaties, ondernemers en bewoners sloegen de handen ineen. Een groot aantal projecten en acties ging van start, onder andere betaald met geld van Onze Buurt aan Zet.

Psychische problemen

‘We zetten een combinatie in van zorg en handhaving’, zegt Vivian Malherbe, projectleider van Operatie Hartslag. ‘Zorgpensioens, een afkickklinik en veldwerkers bieden Heerlense verslaafden hulp bij hun problemen. Als mensen de regels overtreden of niet geholpen willen worden, dan volgen straffen of boetes. Ook verslaafden van elders, bijvoorbeeld Duitsland, pakken we hard aan.’

Politie en spoorwegpolitie houden tijdens acties mensen aan, sluiten drugspannen en nemen

‘De mening van de burgers is minder eenduidig dan je zou verwachten’

drugs in beslag. Binnen de frontoffice Justitiepartners Heerlen zitten vertegenwoordigers van OM, politie en hulpverleningsinstanties bij elkaar. Zij kunnen samen snel kijken welke aanpak het meest geschikt is voor een verdachte. Verder bestaat er het plan om een uitgebreid cameranetwerk aan te

leggen in binnenstad en GMS.

In de Heerlense aanpak springt de speciale nachtopvang voor verslaafden eruit. ‘Het Leger des Heils biedt iedere nacht 40 tot 45 mensen een bed, bad, brood en belangstelling’, vertelt Hans Martin Don, regiomanager van deze organisatie. ‘Je ziet hen zichtbaar verbeteren door deze aanpak. Sommigen willen aan de slag bij het speciale arbeidsproject “Loon naar werk”. Zij houden de buurt en ook de nachtopvang schoon. Enkelen laten ook weten in te zijn voor een permanentere woonvoorziening, afkicken of behandeling voor psychische problemen.’ Op de locatie van de nachtopvang is ook een dagopvang aanwezig. Die wordt verzorgd door het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs.

Verslaafden, dak- en thuislozen maken de wijk schoon. Hans Martin Don, regiomanager van deze organisatie: 'Je ziet hen zichtbaar verbeteren door deze aanpak.'

Bewoners oefenen voortdurend invloed uit op Operatie Hartslag: regelmatig is er overleg met de voorzitters van de bewonersverenigingen in de Heerlense Schouwburg. 'Dit zijn openbare bijeenkomsten waarin iedereen mag mee discussiëren', vertelt Malherbe. 'Het gaat er levendig aan toe. En: de mening van de burgers is minder eenduidig dan je zou verwachten. Er bestaat een haat-liefdeverhouding tussen bewoners en

Heerlense verslaafden. Veel mensen kennen deze verslaafden van vroeger.' Met ondernemers in de wijken wordt apart overlegd. Mogelijk stellen zij hun gevels kosteloos beschikbaar voor het cameraproject.

De Heerlense aanpak lijkt al resultaat af te werpen. 'Helemaal oplossen zul je dit probleem nooit', geeft Malherbe aan. 'Toch lijkt het erop dat de drugsoverlast in binnenstad en GMS nu in zekere mate beheersbaar is geworden. Zelf valt me vooral de situatie in en rond het station op. Vroeger werd hier openlijk gedeald, werden mensen lastiggevallen. Dat is inmiddels een stuk minder geworden.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Wijk GMS / Heerlen Centrum	Contactpersoon:	Marcel Mastebroek 045-5604708 m.mastebroek@heerlen.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		Hans Ophorst 045-5711122 h.ophorst@heerlen.nl
Aantal inwoners van de wijk:	/ 1.080 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.heerlen.nl

Het aantal gemeentelijke toezichthouders is uitgebreid van 21 naar 55...

Thema's

Jeugd	☐
Computers	☐
Ondernemers	☒
Overlast	☒
(Zwerf)vuil	☒
Opknappen	☐
Veiligheid	☒
Integratie	☐
Buurtgevoel	☐
Bewonersbetrokkenheid	☒

Helmond zoekt het in gezelligheid

Mobiliseer bewoners van aandachtswijken op de kwaliteiten die ze hebben. Voor **Triek Berkers**, opbouwwerker van de **Stichting Welzijnsbevordering Helmond**, is dat principe heilig. 'Een ambtelijke uitnodiging aan buurtbewoners om mee te denken over "kwaliteitsimpulsen" in hun wijk heeft geen zin.'

Triek Berkers is er best een beetje trots op. Onze Buurt aan Zet wordt in zijn gemeente niet gedichteerd door 'onoplosbare problemen in sombermakende overheidsnota's, maar juist door de vele kwaliteiten die in de probleemwijken van de oostelijke binnenstad min of meer voor het oprapen liggen'. Berkers: 'Zo gaf laatst iemand aan dat ze goed overweg kan met naaimachines. Bleken er Turkse vrouwen te zijn die dolgraag les willen hebben. Die vrouwen, op hun beurt, wisten weer van alles te vertellen over Turks kantklossen. Goed, spraken we af. Dan schaffen we met Onze Buurt aan Zet-gelden een aantal naaimachines aan. Sindsdien komt er wekelijks een multicultureel handwerkclubje bij elkaar.'

Klusdienst

Een ander voorbeeld. Op het digitale trapveldje van de Binnenstad-Oost krijgen twaalf allochtone vrouwen sinds kort eens per week computerles van een wijkbewoner die 'toevallig' goed thuis bleek te zijn in de informatietechnologie. Ook de recent opgezette klusdienst van en voor buurtbewoners sloeg aan. 'Daarmee heb je meer succes

Op het digitale trapveld krijgen ook allochtone vrouwen computerles van bewoners

dan met een formele uitnodiging van de gemeente om op een gefixeerd tijdstip over abstracte problemen in de buurt te praten. Veel mensen zijn namelijk allergisch voor een ambtelijke benaderingswijze. Dat werkt juist averechts', denkt Berkers.

Gezelligheid is een andere beproefde kapstok voor succes, weet de opbouwwerker. Zo heeft de Leonarduswijk net een grote buurtcampagne achter de rug, met een multicultureel feest, een uitstapje naar de Tweede Kamer en een wedstrijd van voetballers uit de buurt tegen Helmond Sport. 'De organisatie van dit soort activiteiten

'Een ambtelijke benaderingswijze werkt averechts'

vergt dat bewoners minstens vier avonden bij elkaar moeten kruipen. Komen die mensen elkaar een dag later op straat tegen, dan zijn de verhoudingen gegarandeerd anders.'

Sluierbewolking

De gemeente stelt zich in hoofdzaak facilitair op. 'Alles kan en alles mag', stelt projectcoördinator Anja van Hout. 'De buurt vraagt en wij draaien. Mits het allemaal bijdraagt aan het vergroten van de zelfredzaamheid van de wijk. Alleen op die manier kan een wijk ontstaan, waar over tien jaar iedereen nog steeds gelukkig is.'

Dat laatste is iets waar Berkers zich juist veel zorgen om maakt. Hij ziet steeds meer sluierbewolking aan de Onze Buurt aan Zet-horizon. 'Want de gemeente kan wel stellen dat Onze Buurt aan Zet een fundament voor de toekomst moet leveren, maar nog steeds is niet duidelijk wat er na 2003 gebeurt, als de geldkraan wordt dichtgedraaid.'

Van Hout geeft toe dat er na 2003 veel minder geld zal zijn. Maar ze is ervan overtuigd dat de ingezette Helmondse lijn ook zonder grote geldbedragen voortgezet kan worden. 'Het gaat om bewustwording van de eigen kracht van de wijk. En dat hoeft niet altijd alleen maar met geld.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Binnenstad-Oost	Contactpersoon:	Anja van Hout
Naam van het programma:	Buurt aan Zet		0492-587397
Aantal inwoners van de wijk:	6.160 inwoners		a.hout@helmond.nl
Budget per stad:	1.701.675,- euro	Website Onze Buurt aan Zet:	www.helmond.nl

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

Afscheid projectteamleden van de Sterrenbuurt op de inloopavond

Hengelo vroeg de bewoners van de wijk Kleine Driene na te denken over het verbeteren van het leefklimaat in hun wijk. Dat was wel even wennen voor alle betrokken partijen.

Ruimte voor ideeën

In Kleine Driene staat een oude boerderij. Een buurtbewoonster diende een plan in voor een toekomstige bestemming: maak er een manage van voor meiden uit de wijk. Arja ten Thije 'Deze dame heeft al gesproken met het Agrarisch Opleidings Centrum voor stagiairs, met een organisatie voor sociale activeringsplekken, ze heeft paarden. Echt zo geweldig, en dat helemaal in haar eentje. Ze wil nu aan de slag. En dat is lastig, want de buurt heeft het geld bestemd voor een buurtcentrum, dus er is niet á la minute geld voor dit plan. Maar ik ga me er echt hard voor maken, want dit is zo goed, dat moeten we gewoon van de grond krijgen, linksom of rechtsom. Dan maar uit een ander potje.'

Vijver

Diana Smit woont nog niet zo lang in de Sterrenbuurt, en Onze Buurt aan Zet was de eerste gelegenheid om zich in te zetten voor haar buurt. Die kans greep

ze. 'Ik kon daardoor ook meteen meer mensen leren kennen. Onze groep heeft een plan voor een vijver en een wandel- en fietspad gemaakt. Een goed plan, het is als tweede geëindigd. Wat ik wel vervelend vond, was dat we pas gedurende het traject erachter kwamen, dat er niet voor alle projecten geld was. Dat had ik wel eerder willen weten. Wij voelden ons wel een beetje bekocht en daar zijn ook heftige discussies over geweest. Maar ik vind de uiteindelijke bestemming van het geld, het neerzetten van het buurtcentrum, prima.'

Diana vond de tijd welbestede die zij aan Onze Buurt aan Zet spendeerde. 'In de opstartfase

duurde het mij wat te lang, maar daarna werd het echt leuk. Ik wil trouwens wel zeker weten dat ze ons plan, en dat van de anderen die niet gekozen zijn, uiteindelijk wel gebruiken. Dat moet niet in een la terecht komen. Dan zou ik het wel zonde van mijn tijd vinden.'

'Eenmaal aan de slag werd het echt leuk'

'Onze Buurt aan Zet'

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

Creativiteit

'Toen de buurt eenmaal geloofde dat de gemeente het écht aan hen overliet en niet zelf alles al had dichtgetimmerd, toen kwám er toch een creativiteit uit de buurt!' Arja ten Thije, projectleider Onze Buurt aan Zet voor de Sterrenbuurt en Kleine Driene, vindt dat ze best met de neus op de feiten is gedrukt. 'Mensen zijn zelf prima in staat om te verwoorden wat er moet gebeuren. Dat potentieel hoef je eigenlijk alleen maar aan te spreken. Maak ruimte voor de ideeën, en dan komen die er wel.' Dat vraagt natuurlijk wel een andere manier van werken binnen de gemeente.

'Ja, en daar zijn we ook hard mee bezig. Onze Buurt aan Zet heeft er mede toe geleid dat het wijkgericht werken hoog op de politieke agenda staat. Want het kan dus écht, medezeggenschap van buurtbewoners!'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Noord	Contactpersoon:	A.J. Hoeksema
Naam van het programma:	Sterrenbuurt en Kleine Driene		074-2459761 a.hoeksema@hengelo.nl
Aantal inwoners van de wijk:	10.820 inwoners		Anja ten Thije
Budget per stad:	2.600.000,- euro		074-2459238 a.tenthije@hengelo.nl
		Website Onze Buurt aan Zet:	www.hengelo.nl

Wist u dat er in Kleine Driene 170 enquêtes met suggesties ingevuld retour zijn gekomen...

Op de buurtsite kunnen bewoners van De Bartjes, Eikendonk en de Hofstad sinds kort hun ei kwijt. Het is de plek voor buurtinformatie, maar ook voor de uitwisseling van kennis, ervaringen en vermaak. 'Alles in gewone mensentaal, hoor', benadrukt Gijs Houwen, Onze Buurt aan Zet-coördinator vanuit welzijnsstichting Divers. 'Vrijwilligers onderhouden de site. Zij spreken de taal van de buurt.'

Bartjesbewoners redden zichzelf

De website van De Bartjes, Eikendonk en de Hofstad - drie buurten in Den Bosch-Oost - is één van de dertien projecten die de gemeente samen met de bewoners en Stichting Divers heeft geselecteerd voor Onze Buurt aan

Zet. Het succes van het digitale communicatiemiddel staat en valt natuurlijk met de beschikbaarheid van een computer met internet. Niet-computereigenaren uit de buurt kunnen terecht op de computers in wijkwinkel De Kiek en op de Brede Boschse school.

Alle projecten in dit gebied concentreren zich op leefbaarheid en veiligheid in het gebied, waarbij alle leeftijdsgroepen worden betrokken. Zo beogen de activiteiten van 'Thuis op straat' en het Oogproject jongeren en kinderen bewuster te maken van normen en waarden, hun omgeving, ongewenst en onveilig gedrag in openbaar gebied. Vaders die gaan deelnemen aan het 'Buurtvadersproject' zullen er hun kinderen op aanspreken.

'Buren kunnen elkaar

het leven zuur maken

over de meest

futiele dingen'

Niet alleen meedenken over de problemen, maar ze ook helpen oplossen, dat geldt als rode draad in de Boschse aanpak. Buurtmiddeling bij huis-, tuin- en keukenconflicten is er een voorbeeld van. De bedoeling is dat vrijwillige bemiddelaars zo'n sfeer creëren, dat de partijen sámen tot oplossingen komen

bij buurtvetes. Bemiddelaarster Marguerite Wièrdak: 'Buren kunnen elkaar het leven zuur maken over de meest futiele dingen. Radio's die op orkaankracht loeien of een buurvrouw die 's ochtends vroeg al een geurende pot op zet, kunnen langdurig grote ergernis veroorzaken. Terwijl problemen gemakkelijk zijn op te lossen als mensen maar met elkaar in gesprek kunnen komen.' Neem bijvoorbeeld de dame die deze zomer in haar blootje in haar tuin lag te zonnen. Dit tot groot plezier van de Marokkaanse buurlingens. Maar hun vader was furieus. Wièrdak: 'De vrouw had zich totaal niet gerealiseerd dat haar gedrag aanstootgevend kon zijn voor de burens. Door gebrek aan communicatie liepen de gemoederen hoog op, terwijl ze alleen maar haar stoel uit het

Rommelmarkt in De Bartjes

zicht hoefde te halen. In dat soort gevallen kunnen wij de partijen met elkaar in contact brengen en tot een oplossing laten komen.'

Zaakjes

Niet alleen de bemiddelaars zijn nieuw. Buurtbewoners kunnen sinds Onze Buurt aan Zet ook terecht bij zogenaamde 'koppels'. Een opbouwwerker en een politieagent lopen samen

door de buurt en bespreken vragen, klachten, signalen en wensen van bewoners. Samen met het koppel kunnen zij acties of oplossingen zoeken. Houwen besluit: 'Maar het is vooral niet de bedoeling dat het koppel de zaakjes voor de bewoners gaat regelen. Wat doen ze wel? Luisteren, het probleem in kaart brengen en eventueel bewoners stimuleren of doorverwijzen naar de juiste persoon of instantie. Maar steeds zullen ze vragen: "Wat doen jullie er zelf aan?" Want: zelfredzaamheid is de sleutel van onze gezamenlijke aanpak.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Bartjes, Eikendonkplein, Hofstad	Contactpersoon tel/email:	Bart Schoenmakers 073-6155182 basc@s-hertogenbosch.nl
Naam van het programma:	Onze buurt aan Zet	Website Onze Buurt aan Zet:	www.s-hertogenbosch.nl
Aantal inwoners van de wijk:	3.546 inwoners		
Budget per stad:	1.539.655,- euro		

Thema's

Jeugd	☒
Computers	☒
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☐
Veiligheid	☒
Integratie	☒
Buurtgevoel	☒
Bewonersbetrokkenheid	☐

De Bartjes in 2000 negatief in het nieuws kwam door supportersrellen...

Zo'n 1500 mensen vanuit alle windstreken op een groot feest, een wijkontbijt, Zomersafari, en een reizende fototentoonstelling. Projecten te over om van Leeuwarden weer een echte parel van het noorden te maken. Niet dat het allemaal zo heel slecht ging, maar toch viel er genoeg te verbeteren. De betrokkenheid van de bewoners werd in 2002 in elk geval een stuk groter.

'De *schwung* zit erin'

'Noordrand aan Zet', onder die vlag startten projecten in de wijken Vrijheidswijk en Bilgaard. In de Vrijheidswijk wordt de buurt opnieuw ingericht en hangt de slopershamer inmiddels klaar. 'Bewoners houden zich daarom meer bezig met hun persoonlijke sores. Leefbaarheid en veiligheid zijn daar belangrijke thema's', licht projectleider Annette Geurden van 'Noordrand aan zet' toe. 'In Bilgaard wilden de mensen vooral intensiever contact met elkaar, hechtten ze meer waarde aan het verhogen van de samenhang in de buurt.'

Onverschilligheid

In de Vrijheidswijk ging veel aandacht uit naar het winkelcentrum aan het Piet Kramerplein. Overlast en rotzooi maakten het niet bepaald aantrekkelijker voor het winkelend publiek. Meer politie en extra inzet van een beveiligingsdienst geven het plein inmiddels een prettiger aanblik. Een echte 'doe-activiteit', onder het motto 'met elkaar in plaats van langs elkaar' betrof de Zomersafari: een serie van spelen en sporten voor kinderen en jongeren. Deze werd afgesloten met een wijk-

Meer kennis van elkaar moet onverschilligheid in Leeuwardense Vrijheidswijk tegengaan

ontbijt - voor bewoners en vrijwilligers - in het hart van de wijk.

Integratie gold als lijfspreuk in de wijk Bilgaard. Bewoners gaven te kennen het zicht op elkaar een beetje kwijt te zijn. Maar van echte spanning is nooit sprake geweest, zegt bewoonster en wijkpanellid Margreet van der Laan. 'Eerder van onverschilligheid. Elke groep zat in z'n eigen wereldje. Wel leidde dat nu en dan tot geluidsoverlast, rommel, en kleine ergernissen. Meer kennis van elkaar moet dat tegengaan. Als je weet waarom de een je een hand geeft, maar de ander juist niet, leidt dat begrip tot meer respect.'

Elke groep zat in zijn eigen wereldje

Op 31 augustus werden de bijeenkomsten afgesloten met een groot multicultureel feest. Ruim duizend mensen van auto- en allochtone afkomst vermaakten zich op een groot festivalterrein middenin de wijk met muziek, kunstenaars, een modeshow, en wellicht het belangrijkste: elkaar. 'Moeilijk te zeggen of het geholpen heeft', vindt Margreet, 'maar als ik kijk naar de mensen met wie wij hebben samengewerkt: dat contact loopt nu een stuk makkelijker. En iedereen vertelt zijn goede ervaringen weer verder.'

Dat de resultaten in Bilgaard moeilijk meetbaar zijn, beaamt ook Annette Geurden. 'In het begin had ik er nog wel eens een hard hoofd in. Maar

nu, na de vakantie, gaat het overal steeds meer leven. De *schwung* zit erin.' Niet in de laatste plaats door toenemende belangstelling en participatie van bewoners, die weer uitmondten in nieuwe projecten, zoals de aanleg van een ijsbaan, zo meldt Geurden. Ook in de Vrijheidswijk gaat 'Noordrand aan Zet' onverminderd door. Zo krijgt de Zomersafari met sport en spel voor jongeren ook een winterse tegenhanger. Elfstedentocht of niet: Ljouwert krijgt zijn ijspret dankzij Onze Buurt aan Zet.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	De Noordrand (Bilgaard / Vrijheidswijk)	Contactpersoon:	Annette Geurden 058-2338506 ageurden@leeuwarden.nl
Naam van het programma:	Noordrand aan Zet	Website Onze Buurt aan Zet:	www.leeuwarden.nl
Aantal inwoners van de wijk:	6.099 inwoners / 4.383 inwoners		
Budget per stad:	2.042.010 euro		

Wie Bilgaard intoetst op internet terecht komt bij leuke foto's van het Onze Buurt aan Zet-feest...

Jeugd Computers Ondernemers Overlast (Zwerf)vuil Opknappen Veiligheid Integratie Buurtgevoel Bewonersbetrokkenheid

Tijdens de buurtbrunch in de wijk leren bewoners elkaar kennen

Hondenpoep. De bewoners van de Leidse buurt Slaaghwijk ergeren zich hier al jaren aan. Dankzij Onze Buurt aan Zet wordt het probleem aangepakt. En door een goed opgezet plan, blijft het niet bij Slaaghwijk alleen: want de gemeente heeft besloten dat heel Leiden poepvrij moet worden.

Weg met poep op straat

Stel je gaat naar je werk 's ochtends om zeven uur. Je doet je voordeur open en het eerste dat je ziet is een grote hondendrol, recht voor jouw deur. Irritant? Dat vinden de bewoners van Slaaghwijk wel. Al jaren staat 'poep op straat' in de top tien van de grootste ergernissen in die wijk. En nu wordt er dan eindelijk iets aan gedaan. Tenminste... over een paar maanden dan. Want de gemeente vond het idee zo goed, dat ze heeft besloten om het project uit te voeren in de hele gemeente.

Zuur

Slaaghwijk rekent het succes van Onze Buurt aan Zet af aan het hondendoepproject. 'Als hier niks aan gedaan wordt, beschouwen we het project als niet geslaagd', vertelt Jo Wuijts van de gemeente Leiden. 'Het is dan ook wel een beetje zuur dat ze er nu nog steeds op moeten

wachten, maar het positieve eraan is dat het wel aanslaat.'

In het plan staat dat er meer agenten ingezet worden om overtreders te beboeten. Maar het belangrijkste in dit project is, dat mensen het zelf ook gaan opruimen. En dat buurtbewoners elkaar durven aanspreken op hun verantwoordelijkheden. En vooral dat laatste is iets dat pas sinds kort kan in Binnenstad Noord, de tweede Onze Buurt aan Zet-wijk in Leiden. 'Bewoners kenden elkaar totaal niet en dan is het niet raar dat je elkaar niet aanspreekt op straat. In het kader van het project zijn feesten en brunches

georganiseerd in de wijk waardoor men elkaar beter leert kennen. Nu spreken mensen elkaar wel aan op straat.'

Daarbij moedigt het kabinet Balkenende mensen aan om elkaar te wijzen op verantwoordelijkheden. Wuijts: 'Normen en waarden staan hoog op de agenda. Je kunt zelf ook

'Als buurtbewoners

elkaar kennen,

spreken ze elkaar

makkelijker aan'

'Onze Buurt aan Zet'

Wist u dat hondendoep op de zesde plaats in de top tien van ergernissen stond...

bedenken dat niemand het leuk vindt om de poep van jouw hond voor z'n deur te vinden.'

Schelden

Cor Arnoldus is een van de organisatoren van het buurtfeest in Binnenstad Noord. 'Het duurde de hele dag en we hadden echt van alles: van een springkussen voor de jeugd tot verschillende artiesten. En het leuke was: oud en jong inte-greerden met elkaar.' En dat was daarvoor wel anders. 'De jeugd liep altijd een beetje te schelden op de ouderen en andersom. Na deze mid-

dag weten ze iets meer over elkaar en dat komt de sfeer in de wijk erg ten goede.'

Voor de bewoners van Slaaghwijk is het nog even wachten op de uitvoering van het hondenpoep-project. Maar uiteindelijk krijgen ze wat ze willen: een schone wijk én misschien nog wel beter: een schone stad. Want binnenkort is er in Leiden geen hondendrol meer te vinden op straat.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Slaaghwijk / Binnenstad-Noord	Contactpersoon:	Jo Wuijts 071-5167754 j.wuijts@leiden.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet	Website Onze Buurt aan Zet:	www.leiden.nl
Aantal inwoners van de wijk:	4.440 inwoners / 12.510 inwoners		
Budget per stad:	1.100.000 euro		

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

Het lijkt wel lente in Boswijk en Waterwijk. De kille wind is gaan liggen, de ramen gaan open en bewoners komen vaker hun huizen uit om een praatje met elkaar te maken. Een verdienste van Onze Buurt aan Zet, denkt veiligheidscoördinator Harm van Twillert van de gemeente Lelystad. 'Iedereen maakt als het ware opnieuw kennis met elkaar.'

Lente in Lelystad

Boswijk en Waterwijk staan bekend als moeilijke gebieden. Toch is het niet louter kommer en kwel met alleen maar overlast, werkloosheid en criminaliteit, beweert Van Twillert. Door een mix van veiligheidsmaatregelen en nieuwe projecten is de samenhang in de twee aandachtswijken de laatste tijd verbeterd. Niet alleen door meer politie op straat, maar ook door op verzoek van buurtbewoners faciliteiten te scheppen waar zij elkaar kunnen ontmoeten. Een antwoord op onverschilligheid en sociaal isolement.

Apetrots

Een eigen website voor de Waterwijk en een verwelkomingsproject voor nieuwe bewoners van de Boswijk zijn twee projecten die de bevroren verhoudingen in de wijken langzaam ontdoeien. Ze zorgen voor meer betrokkenheid van de - nieuwe - bewoners bij hun leefomgeving. Bovendien doen twee jongerenlokalen in de wijken hun deu-

Oppassen dat de wens van de een niet een belemmering voor de ander betekent

ren vaker open, en moeten 'overdekte zitgelegenheden' rumoerige jongeren in de toekomst weghouden op ongewenste plekken.

'Als veiligheidsman had ik verwacht dat de buurt meer politie op straat wilde', aldus Van Twillert. 'Maar ze vroegen meteen om een website, meer speelreinen, hangplekken en een kinderboerderij. Deze bewoners zijn ondanks alle problemen dus toch apetrots op hun wijk. En met deze projecten willen ze dat illustreren.'

Tweedracht

Toch blijft er volgens Frits ter Bruggen, Onze Buurt aan Zet-projectcoördinator in Lelystad, nog genoeg te wensen over. Hij geeft zijn gemeente een bescheiden zeventje voor de uitvoering tot nu toe. 'Zo is de dierenweide er nog niet omdat het project op de langere termijn qua exploitatie moeilijk te financieren is.' Bovendien blijft het oppassen geblazen dat de wens van de een niet een belemmering voor de ander betekent. Zoals de 'overdekte zitgelegenheden'. 'Iedereen wil die

Twee jongerenlokalen in de wijk zijn vaker en langer geopend om jongeren van de straat te houden

dingen hebben, maar niet in de eigen achtertuin. Dat kan tot tweedracht leiden in de wijk, tot uitsstel of zelfs tot afstel.’
 Het antwoord op deze ‘bedreigingen’ ligt deels in de wijken zelf, denkt Ter Bruggen. ‘Van belang is dat wijkvertegenwoordigers verantwoordelijkheid nemen. Maak problemen niet moeilijker dan ze zijn.’ De gemeente moet daar stevige en betrouwbare bestuurders tegenover stellen, vindt

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Waterwijk / deel van Boswijk	Contactpersoon:	Mw. D. Schipperheijn 0320-278783 d.schipperheijn@lelystad.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet	Website Onze Buurt aan Zet:	www.lelystad.nl
Aantal inwoners:	16.950 inwoners		
Budget per stad:	762.350,- euro		

hij. ‘Met knikkende knieën kom je nergens. De rug rechthouden, daar gaat het om.’
 In Lelystad zit dat wel goed, vinden Ter Bruggen en Van Twillert. Daarom zien zij genoeg mogelijkheden om dat zeventje op te krikken naar een acht. ‘Iedereen wil dolgraag op deze voet verder, en we hebben met een paar succesvolle projecten bewezen dat we slagvaardig kunnen zijn. Dus waarom zou dat niet lukken?’

Thema's

Jeugd	☒
Computers	☒
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☐
Veiligheid	☒
Integratie	☐
Buurtgevoel	☐
Bewonersbetrokkenheid	☒

Diezelfde jongeren dankzij twee overdekte zitgelegenheden wegblijven van plekken waar ze niet gewent waren...

Geen administratieve rompslomp

Maastricht heeft twee aandachtsbuurten: Nazareth-Limmel en Malberg. De uitgangspunten voor Onze Buurt aan Zet waren heel verschillend: in Malberg bestond al veel overleg tussen gemeente en buurtbewoners over verbetering van de wijk, in Nazareth-Limmel moest dit worden opgebouwd. Twee drukbezochte buurtconferenties droegen hier aan bij.

Bewoners van Limmel en Nazareth organiseerden de bijeenkomsten zelf. 'We kregen daarbij ondersteuning van de gemeente en welzijnsinstelling Traject', vertelt Math Dupuits, voorzitter Buurtbelangen Nazareth. Bewoners kregen tijdens de buurtconferenties ruimschoots de kans hun zegje te doen. Wethouder en ambtenaren waren aanwezig om uit de eerste hand te vernemen wat er leeft in de buurt.

Weerbaarheidstraining

Ondernemers, ouders van peuters en basisschoolleerlingen werden apart benaderd. De schooljeugd maakte bijvoorbeeld foto's van dingen in de buurt die volgens hen moeten veranderen. 'Zo bereik je ook bewoners die niet naar de bijeenkomsten komen', zegt Tilly te Boekhorst. Als stadsdeelleider is zij verantwoordelijk voor Onze Buurt aan Zet in Nazareth-Limmel. De gemeente werkt de suggesties uit in concrete acties op thema's als veiligheid en activiteiten en voorzieningen voor jongeren, ouderen en verenigingsleven. Enkele projecten zijn al gestart, vertelt Te Boekhorst. 'Netschool@Maastricht is een project om ouderen en jongeren te leren werken op de computer. En

Jongeren hebben foto's gemaakt van plekken uit de wijk die volgens hen verbeterd moeten worden.

passant willen we zo de afstand verkleinen tussen deze groepen. Weerbaarheidstraining en extra inzet van maatschappelijk werk vindt plaats bij twee basisscholen. Daarmee willen we sociale problemen, onder meer rond pesten, terugdringen. Ten slotte is er een initiatief waarin vrijwilligers met behulp van een speciale brochure nieuwe bewoners welkom heten in de wijk.'

Te Boekhorst vindt het prettig dat er bij dit project minder regels en procedures 'in de weg zitten'. 'Als er tweedehands computers beschikbaar zijn, kun je zo een lokaal inrichten voor Netschool. Zonder allerlei administratieve rompslomp.'

Wethouder en ambtenaren aanwezig om uit de eerste hand te vernemen wat er leeft

Cameratoezicht

In Malberg is geen buurtconferentie georganiseerd. Een weloverwogen keuze, legt stadsdeelleider Loen Schroeders uit. 'We zijn al geruime tijd bezig met het opstellen van een buurtontwikkelingsplan.

Hiervoor zetten we ook gelden in. Bewoners hebben alle kans gekregen om mee te praten. Een buurtconferentie was dus niet meer nodig.'

Activiteiten om het buurtwinkelcentrum en het sportpark beter te beveiligen, zijn inmiddels al gestart. Zo komt er bijvoorbeeld cameratoezicht in het winkelcentrum. Overlast door jongeren is een ander aandachtspunt. Een ambulante jongerenwerker gaat aan de slag om aantrekkelijke activiteiten voor

de jeugd te organiseren. 'Verder hebben wij ook interesse in een Netschool en zoeken we methoden om nieuwe bewoners welkom te heten', geeft Schroeders aan.

Schroeders neemt een tweeslachtige houding waar van bewoners tegenover Onze buurt aan Zet.

'Bewoners reageren positief op verbeteringen. Althans, voor zover die zichtbaar zijn. Het kweekt ook heel wat goodwill wanneer je als gemeente zegt: "Er is geld, vertellen jullie maar wat we hiermee moeten doen." Aan de andere kant is men ook kritisch: wat leveren de maatregelen ons op en heb ik er niet persoonlijk nadeel van?' Dupuits van Buurtbelangen Nazareth toont zich optimistisch: 'Als we allemaal onze schouders eronder zetten, komt het goed.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Nazareth-Limmel / Malberg	Contactpersoon:	Luc Winants 043-3505094 luc.winants@maastricht.nl,
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		Tilly te Boekhorst
Aantal inwoners van de wijk:	6020 inwoners / 3530 inwoners / 6230 inwoners		043-3505116 tilly.te.boekhorst@maastricht.nl
Budget per stad:	1.701.675,- euro	Website Onze Buurt aan Zet:	www.maastricht.nl

Jeugd Computers Ondernemers Overlast (Zwerf)vuil Opknappen Veiligheid Integratie Buurtgevoel Bewonersbetrokkenheid

De meeste opmerkingen van bewoners van Nazareth-Limmel gingen over veiligheid, wensen over voorzieningen waren een goede tweede...

Vóór de pleinmetamorfose, die met behulp van de buurtbewoners een succes werd

‘De Kolping’ krabbelt op. Bezuinigingen en schaalvergroting hadden de wijk beroofd van buurtwinkels, basisschool, buurthuis en welzijnswerk. Slechts één cafetaria bleef over. Maar met de steun van Onze Buurt aan Zet, een niet-bemoeizuchtige gemeente en een enthousiaste burgemeester verrichten de bewoners er nu kleine wonderen.

‘Beroeps’ tussen de coulissen

De resultaten liegen er niet om: in januari 2002 startte Onze Buurt aan Zet en nu al werkt er in De Kolping een buurtconciërge, is er beduidend minder zwerfvuil en heeft de wijk weer een glijbaan en een buurtkantoor. Bewoners hebben een kaal plein omgetoverd tot een gezellige ontmoetingsplek. Bij wijze van aftrap hielden ze een groots feest. Opbouwwerker Ids Breeuwsma: ‘Het feest was echt leuk en de bewoners waren heel trots op zichzelf. Zo van: zie je, als wij zelf een grote vinger in de pap hebben, gaat ‘t goed.’ Belangrijke sleutel tot het succes lijkt de rolverdeling in de wijk. De ‘beroeps’ stellen zich tussen de coulissen op. Onze Buurt aan Zet-projectleider Birgit van Kerkoerle: ‘We leggen de verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de bewoners, maar kijken over hun schouders mee.’ Breeuwsma: ‘Ik luister vooral en help boven tafel te krijgen wat de buurt wil, zoals inspraak bij de

aanstelling van de buurtconciërge.’ Die buurtconciërge is het bekende gezicht in de buurt waar bewoners gemakkelijk naar toe stappen. Voor hulp bij een kapotte stoep maar ook om te bemiddelen bij burengerucht.

Vieze struiken

Maar de hoofdrol is voor de bewoners. Een van hen is Ria van der Spoel: ‘Toen we hoorden van Onze Buurt aan Zet hebben we een plan gemaakt, een aannemer benaderd en mensen gevraagd ons te helpen.’ Twintig volwassenen en twintig kinderen plaatsten in één dag twee banken, een wipwap, twee wipkippen en een zandbak. Ze maakten plantenboorders om de bomen en vervingen vieze struiken door straatklinkers. Na afloop was er tijd over voor een barbecue. Nu onderhouden de bewoners hun plein zelf. Veel buurtbewoners doen inmiddels mee. Ook het draagvlak bij de

‘De burgemeester?’

Da’s echt een

heel tof mens!’

...en na de pleinmetamorfose

Nijmeegse bestuurders is vrij groot. Niet in het minst bij burgemeester Ter Horst. Van der Spoel weet dat zij De Kolping een warm hart toedraagt: 'De burgemeester? Da's echt een heel tof mens!' Het vertrouwen in de gemeente is enigszins hersteld, denkt projectleider Van Kerkoerle: 'De bewoners voelden zich echt in de steek gelaten, dus toen we met Onze Buurt aan Zet kwamen wilden ze toch eerst zien en daarna pas geloven.'

Net als vroeger

Er ligt nu bij het college van burgemeester en wethouders een voorstel voor financiering van

een buurthuis. Voor Van Kerkoerle is zo'n structurele voorziening in de wijk een groot winstpunt. Bewoonster Van der Spoel weet het zeker: 'Dat is voor ons nummer één. Daar maken we een ouder-kindcentrum, bejaardenbingo, vrouwenclubs, disco, kinderclubs, en een open inloop, net als vroeger. Ja, dat lukt. Dat zal wel moeten.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Benedenstad / Centrum / Kolpingbuurt	Contactpersoon:	Brigit van Kerkoerle 024 – 3292463 b.van.kerkoerle@nijmegen.nl
Naam van het programma:	Onze Buurt aan Zet		Brigitte Haarhuis
Aantal inwoners van de wijk:	2.870 / 5.800 / 870		024-3299653 b.haarhuis@nijmegen.nl
Budget per stad:	1.700.000,- euro		www.kolpingbuurt.com
		Website Onze Buurt aan Zet:	

Op twee zaterdagen 31 ton grof vuil is ingezameld onder de 835 inwoners...

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

Rotterdam had zich al ondergedompeld in plannen om de veiligheid in de wijken te verbeteren toen Onze Buurt aan Zet langskwam. Daarom ging óók dat geld naar de totstandkoming en uitvoering van de meerjarige wijkveiligheidsprogramma's.

Veiligheid overal in de hele stad

'We waren in Rotterdam al bezig met de voorbereidingen voor het 'actieprogramma' Versterking van Veiligheid', vertelt Margreet Anceaux van het gemeentelijke programmabureau Veilig, 'toen het ministerie Onze Buurt aan Zet lanceerde.

De doelstellingen van beide initiatieven overlapt elkaar en werden dus gecombineerd.' Twee verschillende potjes voor hetzelfde idee is natuurlijk ook niet handig.

Rotterdam telt in totaal 72 wijken. Eind 2003 moet voor al deze wijken een veiligheidsaanpak nieuwe stijl gereed zijn. In 2001 is een begin gemaakt met de vier onveiligste wijken in de stad: Tussendijken, Hillesluis, het Nieuwe Westen en de Tarwewijk.

Anceaux stelt: 'Een wijkgerichte aanpak bewees zich als het meest effectief en geldt als de beste garantie dat bewoners en ondernemers meedoen. Bovendien gebeurt er al veel op deelgemeenteniveau. Daar moet je op aansluiten.'

De gekozen wijkaanpak komt niet uit de lucht vallen. De basis vormt een analyse van wat er speelt in die

De meest onveilige wijken hebben we voor de pilot uitgekozen

wijken én van wat er al gebeurt om de veiligheid te verbeteren. Anceaux: 'Daarvoor hebben we veel gesprekken gevoerd, met de deelgemeentes en met alle betrokken diensten en organisaties. Bovendien hebben we de ideeën en gevoelens van de bewoners gepeild. Overigens, veiligheidsenquêtes bestonden al langer,

maar die werden telefonisch en willekeurig door de stad verspreid afgenomen. Vanwege taalproblemen en telefonische onbereikbaarheid konden we de allochtone bevolking moeilijk bereiken. Daarom investeerden we nu extra geld in een enquête die wél een redelijke beeld per wijk geeft. Aan de hand van de enquête en gegevens van de politiemonitor werd ons duidelijk waar de pijn lag. De meest onveilige wijken kregen voorrang.'

En hoe dan verder? Per Rotterdamse pilotwijk is vastgesteld wat belangrijk is en zijn er meetbare doelen geformuleerd voor de toekomst. Deelgemeentes maken daarover 'prestatieafspraken' met onder meer de gemeentelijke diensten, de politie, het Openbaar Ministerie, woningbouwcorporaties en welzijnsinstellingen.

Met behulp van het BV-straatspel stellen wijkbewoners in Rotterdam een plan van aanpak op voor veiligheidsproblemen

Thema's

De bewoners moeten ook wat doen. Anceaux: 'De wijkveiligheidsaanpak is vooral een zaak van en voor de bewoners. Zij moeten zich niet alleen herkennen in de aanpak, maar ook een bijdrage leveren.' En dus worden bewoners betrokken bij de analyse van wat er in hun wijk allemaal misgaat op veiligheidsgebied, net als bij het in de gaten houden of genomen maatregelen echt werken en of er sowieso iets gebeurt. Voor het meedenken over veiligheidsoplossingen koos Rotterdam een aparte methode om bewoners te betrekken: het BV-straatspel. Groepjes buurtbe-

woners - uit de hele stad - kunnen door middel van dit kaartspel een plan van aanpak indienen voor een probleem uit hun wijk. De eerste vijftientig aanvragen zijn inmiddels binnen en sommige zijn al gehonoreerd. Waar komen bewoners mee? In het buurtje De Vaan stelden buurtbewoners een convenant op om geluidsoverlast te beperken. Dat wordt bij het huurcontract gevoegd. Jongeren uit Pernis verzonnen een jongerenraad en werken aan een plan van aanpak om activiteiten voor jongeren op te zetten. Bewoners van Vasteland lijden onder de vele inbraken in auto's en huizen. Zij stelden een begroting op om extra lantaarns te financieren die het dieven een stuk moeilijker moeten maken. Een grote groep instellingen legden het geld op tafel en eind 2002 is de extra straatverlichting een feit.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk: alle
 Naam van het programma: 'Versterking van Veiligheid'

Contactpersoon: R.H.A. te Velde
 010-4172824
 rha.tevelde@bsd.rotterdam.nl
 Website Onze Buurt aan Zet: www.rotterdam.nl

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

Tekenaar verbeeldt kernwaarden voor de wijk

Iedereen ziet de noodzaak van vernieuwing van de wijk Nieuwland in. Maar ingrijpend is het wel: duizend van de zeventuizend woningen worden neergehaald. Daarvoor terug krijgt de wijk duurdere huizen. Onze Buurt aan Zet komt de bewoners tegemoet en geeft hen de gelegenheid het leefklimaat in de wijk te verbeteren.

Voordat met de voorbereidingen voor Nieuwland aan Zet werd begonnen, wilde de gemeente eerst de identiteit van de wijk bepalen. In twee sessies met bewoners en professionals is een gezamenlijk beeld ontwikkeld over wat de wijk eigen maakt. Welke mensen wonen er, hoe leven ze en wat zijn er belangrijke waarden? Tijdens de bijeenkomst zette een tekenaar de woorden om in beelden, om zo tot een betere voorstelling van zaken te komen. Op basis van de sessies zijn een aantal kernwaarden van de wijk benoemd. De belangrijkste zijn: culturele diversiteit, verschillen in woon- en leefstijlen, behoefte aan fysieke en psychische leefruimte, de wens elkaar te begrijpen en te accepteren en de behoefte aan een schone en veilige omgeving. 'Toen we de kernwaarden eenmaal in kaart hadden gebracht, hebben we een aantal brainstormsessies voor de bewoners georganiseerd', vertelt wijkcoördinator Radha Buldeo Rai. 'De ideeën van de bewoners moesten natuurlijk haalbaar zijn, maar bovendien op de kernwaarden aansluiten en draagvlak hebben. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in 52 verschillende projecten, die worden uitgevoerd door

Schiedamse jongeren voelden veel voor deelname aan het zomercarnaval in buurgemeente Rotterdam

een projectleider van een instelling uit de wijk, samen met een aantal bewoners.'

Ouderenadviseur

De projecten variëren sterk in omvang en tijdsduur. Voorbeeld van een kortlopend project is de vervanging van geel door wit licht in de sloopgebieden ter vergroting van de veiligheid. Een langer lopend project is de aanstelling van een ouderenadviseur die oudere bewoners in de sloopgebieden begeleidt bij hun verhuizing. Ook de aanleg van een trapveld is een project van wat langere adem. Radha: 'De aanleg en omheining van het veld nam niet veel tijd in

Nu is een groepje al bezig met voorbereidingen voor het volgend Zomercarnaval

beslag, maar je moet er ook wat mee. Het Thuis Op Straat-project, ambulante jongerenwerk en de bewoners blijven betrokken bij dit project als het gaat om het houden van toezicht en het organiseren van activiteiten.'

Gratis oefenen

De deelname aan het Zomercarnaval in Rotterdam had een grote impact. 'Tijdens de evaluatie van een door ons georganiseerde discoavond vertelden jongeren dat er te weinig gebeurt in Nieuwland', vertelt Remy Weekers, ambulante jongerenwerker bij Stichting Welzijn Schiedam. 'Over onze suggestie om mee te doen aan het Zomercarnaval waren ze

direct enthousiast. In nog geen vier maanden tijd hebben we met een groep van 45 jongeren muziek en dans ingestudeerd. De kostuums werden door vrijwilligers gemaakt. In verschillende buurthuizen mochten we gratis oefenen, winkeliers gaven ons korting op kleding en meisjes uit Schiedam-Oost kwamen helpen bij het in elkaar zetten van de praalwagen. Het was een groot succes. Nu is een groepje al bezig met voorbereidingen voor volgend jaar. Dan hebben we misschien ook een kinderoptocht en een miss-verkiezing voor de koningin. Dit jaar deden er Nederlandse, Surinaamse, Antilliaanse, Armeense en Iraakse jongeren mee. Volgend jaar hopen we ook Turkse en Marokkaanse jongeren bij het carnaval te betrekken.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Nieuwland	Contactpersoon tel/email:	Radha Buldeo Rai 010-2465604 rscbuldeorai@vrom.schiedam.nl
Naam van het programma:	Nieuwland aan zet		Rob Christiaanse 010-2465866 rh.christiaanse@schiedam.nl
Aantal inwoners van de wijk:	16.018 inwoners		www.schiedam.nl
Budget per stad:	1.735.944,- euro	Website Onze Buurt aan Zet:	

De gemeente hiermee de betrokkenheid van deze bevolkingsgroep bij het project wil vergroten...

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☒
Veiligheid	☒
Integratie	☒
Buurtgevoel	☐
Bewonersbetrokkenheid	☒

In Tilburg Noord reikt burgemeester Johan Stekelenburg de prijzen uit van een tekenwedstrijd voor basisschoolkinderen. Zij tekenden de toekomst van de wijk.

In de Tilburgse Trouwlaan/Uitvindersbuurt is onlangs een buurtmuseum geopend. Over de wijk vroeger, nu en in toekomst. Daarvoor hebben de kinderen uit de wijk - vaak allochtoon - ouderen uit de wijk - juist vaker autochtoon - geïnterviewd. 'Dat was echt ontroerend!' vertelt Marije Buursink, projectleider bij de gemeente.

Toch wel een érg aardig Turks meisje

Leerzaam was het: de interviews die - vaak allochtone - buurtkinderen afnamen bij de oudere oerhollandse inwoners van Trouwlaan/Uitvindersbuurt. Marije Buursink, projectleider bij de gemeente: 'Kinderen zagen dat ouderen niet alleen zeuren, maar ook mooie verhalen kunnen vertellen, en ouderen hadden het erover "dat dat toch wel een érg aardig Turks meisje was". Er was oprechte interesse van beide kanten.'

Projectenmoe

Tilburg heeft twee Onze Buurt aan Zet-wijken: Noord en de Trouwlaan/Uitvindersbuurt. In Tilburg Noord komen concrete projecten moeilijk van de grond. 'Tilburg Noord is een wijk waarin we gaan herstructureren', vertelt Arold Derix, bij de gemeente verantwoordelijk voor Onze Buurt aan Zet. 'En Onze Buurt aan Zet is heel concreet, en kortlopend, en omdat het vervolg ervan nog

niet duidelijk was, konden we bewoners moeilijk motiveren voor weer een nieuw plan. We merkten dat bewoners een beetje projectenmoe zijn. We proberen nu de plannen die er toch al in de wijk waren voor vernieuwing een extra impuls te geven. De basis van ons wijkontwikkelingsplan was immers al met de bewoners bepaald. Het extra van Onze Buurt aan Zet zit 'm dan in het vervolg op die afspraken. We proberen het stempeel van weer een project eraf te krijgen en gewoon aan de slag te gaan met de voorstellen die bewoners eerder al leverden voor het wijkontwikkelingsplan.'

Moniek Lommen is de opbouwwerker in de Noord. 'Inderdaad, de reactie in Noord is: als wij melden dat ergens de verlichting kapot is, zorg er dan voor dat die snel gerepareerd is, dan praten we wel weer verder. Nee, mislukt is het niet - we hebben nog een jaar. We starten in januari écht met de concrete invul-

Volwassenen ergeren

zich wel, maar

praten daar niet

makkelijk over

ling. En dan wil ik de komende maanden vooral energie steken in het contacten leggen met de wijk.'

Verkeerd geparkeerd

In de Trouwlaan/Uitvinderswijk is Onze Buurt aan Zet al wél te zien. Marije Buursink, projectleider bij de gemeente, vertelt over de betrokkenheid van kinderen in de buurt: 'We hebben foto's gemaakt van lelijke plekken, en die met kinderen opgeruimd. En we hebben samen spelregels opgesteld voor op straat en op speelpleinen. Niet uitschelden, geen speelgoed afpakken, dat soort

dingen. Die spelregels hangen nu op borden bij speelpleinen - met een tekening van Jan, Jans en de kinderen erbij. Nu willen we ook verder met volwassenen. We hebben net een aantal interviews op straat afgenomen over de wijk en waarden en normen. Daarover willen we een groep actieve buurtbewoners bij elkaar krijgen. Lastig, want volwassenen ergeren zich wel, maar praten daar niet makkelijk over. Wat ik in deze wijk overigens kan begrijpen. Als er vierhonderd woningen worden gesloopt, heb je wel wat anders aan je hoofd dan kletsen over de verkeerd geparkeerde auto van de buurman. Desalniettemin willen we toch proberen die discussie op gang te helpen.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Trouwlaan- Uitvindersbuurt / Tilburg-Noord	Budget per stad:	2.204.464,- euro
Naam van het programma:	wijkplan Trouwlaan/ Uitvinderbuurt	Contactpersoon:	Marije Buursink 013-5428735 marije.buursink@tilburg.nl
Aantal inwoners van de wijk:	4.610 inwoners / 30.700 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.tilburg.nl

Jeugd	✓
Computers	
Ondernemers	
Overlast	
(Zwerf)vuil	
Opknappen	
Veiligheid	
Integratie	✓
Buurtgevoel	✓
Bewonersbetrokkenheid	✓

Zestig ideeën leverde een bewonersavond op in Hoograven. Samen met Kanaleneiland is dat in Utrecht de Onze

Buurt aan Zet-wijk. Bureau Wonen en Milieu voert inmiddels zeven van die ideeën uit in Hoograven. Zo is er een leerlingenraad ingesteld op de basisscholen in de wijk, worden de binnenterreinen van enkele flats veiliger gemaakt en heeft de Lindenschotensingel zijn fontein weer terug.

Buurtfeest voor een fontein

Iedere bewoner die in Hoograven een voorstel indiende, kreeg er meteen het verzoek bij om verantwoordelijkheid te nemen in de uitwerking. Freerk Veldkamp van Wonen & Milieu: 'Zo hebben we vrij eenvoudig voor elk project een initiatiefgroep kunnen formeren. Met deze initiatiefgroepen hebben we de projecten verder uitgewerkt en ter goedkeuring aan het gemeentebestuur voorgelegd.' Half maart zijn de projecten aan de bewoners gepresenteerd en is met de uitvoering begonnen.

Majorettes

Een van de zeven Hoogravense projecten heeft de bewoners van de Lindenschotensingel na ruim vijftienvintig jaar hun fontein teruggegeven. De fontein moest destijds vanwege bezuinigingen het veld ruimen. Net voor de zomer van 2002 werd de nieuwe fontein in gebruik genomen. Dit ging gepaard met een groot buurtfeest. Gratis ijs voor de kinderen, dansende majorettes, een

Ook overlastgevende

dieren moeten

eraan geloven

kanorace met zeeverkenner en een Hoogravense fanfare zetten dit eerste Onze Buurt aan Zet-wapenfeit luister bij.

Een ander project is het veilig maken van de binnenterreinen van een aantal flats in de wijk, waaraan de woningbouwcorporatie meedoet en ook mee-

betaalt. Begin oktober 2002 'schouwden' 39 bewoners de vier binnenterreinen tussen de Duurstedelaan en Nijeveldsingel. Het commentaar van deze bewoners zal een belangrijke rol spelen in het plan van aanpak, dat eind 2002 aan de bewoners wordt voorgelegd. In het voorjaar van 2003 worden de binnenterreinen daadwerkelijk onder handen genomen. Daarbij gaat in ieder geval aandacht uit naar de hekwerken, afval en groen, de inbraakveiligheid en de overlast van spelende kinderen en 'probleembewoners'. Ook overlastgevende dieren moeten eraan geloven. Zo komen er prikriechels op de binnenterreinen zodat duiven er niet meer zo makkelijk kunnen neerstrijken.

Leerlingenraad Hooggraven in aanwezigheid van burgemeester Brouwer-Korf

Kinderen betrekken bij de veiligheid en leefbaarheid in hun omgeving. Dat is de essentie van de activiteiten van het leerlingenraad in Hooggraven, onderdeel van het project Veilige Scholen in Hooggraven. 'In de raad hebben jongens en meisjes uit de groepen 7 en 8 van de vijf basisscholen in de wijk zitting', vertelt projectleider Lidwien Knibbeler van wijkwelzijnsorganisatie Portes. Knibbeler begeleidt samen met het School Advies

Centrum de jonge raadsleden. 'De raad zal dit schooljaar een aantal keer bij elkaar komen om te praten over de veiligheidssituatie in de buurt en om voorstellen te doen voor verbeteringen. Ook zal de raad voorstellen doen voor gedragsregels in de wijk.'

De basisschoolleerlingen die niet in de raad zitten, maken zich ook nuttig voor Veilige Scholen in Hooggraven. Zij maken posters waar op te zien is hoe de kinderen in de wijk met elkaar om willen gaan. Voor de actie Schone Schoolpleinen ruimen ze regelmatig zwerfvuil op en spreken met elkaar af dat ze al hun rommel in de prullenbak gooien.

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Kanaleneiland / Hooggraven	Budget per stad:	2.949.000,- euro
Naam van het programma:	Kanaleneiland aan zet / Hooggraven aan zet	Contactpersoon:	Marlies Smeets 030-2861491 m.smeets@utrecht.nl
Aantal inwoners van de wijk:	15.138 inwoners / 14.582 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.utrecht.nl

Thema's

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☒
Veiligheid	☐
Integratie	☐
Buurtgevoel	☒
Bewonersbetrokkenheid	☐

Iedereen verantwoordelijk voor veilig centrum

De binnenstad van Venlo kampt al jaren met problemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Naast Project Hector (tegen de drugsoverlast) moet Onze Buurt aan Zet hier verandering in brengen. Ondernemers spelen daarbij een prominente rol.

Ideeën volop voor verbetering van het Venlose centrum. Zo wordt het cameratoezicht uitgebreid en de situatie van de openbare ruimte verbeterd. Dit laatste gebeurt door betere verlichting, het aanpakken van wildplassen en door meer groen en kunst te introduceren. Andere plannen richten zich op de jeugd. De aanleg van een skatebaan, het instellen van een jeugddisco en voorlichtingsbijeenkomsten over drugs zijn hier voorbeelden van. Venlo wil verder de binnenstad verlevendigen. Bijvoorbeeld met behulp van een winterkermis, een ijsbaan en een muziekkiosk.

Aanjaagmiddel

'Aan de hand van een enquête die bewoners vorig jaar invulden, bepaalde de gemeente samen met het wijkoverleg en de winkeliersvereniging prioriteiten', vertelt projectleider Sjors Peeters. Het heeft al met al een jaar geduurd voordat concrete acties kunnen plaatsvinden. Peeters wijdt deze vertraging vooral aan een gewenningsproces dat de gemeente doormaakt. 'Ambtenaren en bestuurders kunnen er moeilijk aan wennen dat niet zij maar de bewoners met de voorstellen komen.' De gemeente betaalt

In de 'Onze Buurt aan Zet'-bus in Venlo konden de buurtbewoners stemmen op verschillende plannen voor de buurt

niet alle projecten uit eigen zak. 'We gebruiken het Onze Buurt aan Zet-geld als aanjaagmiddel. Het is de bedoeling dat maatschappelijke partners hier op inspringen', aldus Peeters.

Cursus

Maatschappelijke partners die zich actief opstellen, zijn de ondernemers in de binnenstad. Zij investeren bijvoorbeeld in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen in de veiligheid van het centrum. 'Verkopers en verkoopsters volgen een cursus hoe ze moeten omgaan met bedreigingen', licht Gijs Nass, voorzitter van Stichting

'Niet altijd "nee" zeggen als het geld kost'

Ondernemers Binnenstad Venlo, toe. 'Ook hebben we een nieuw beveiligingsbedrijf in de arm genomen. We waren niet tevreden met de onderneming die voorheen de surveillance voor haar rekening nam.'

Middelen uit het Onze Buurt aan Zet-budget zorgen ervoor dat winkeliers en horecagelegenheden minder hoeven te betalen voor de beveiligingscursus. Verder geldt: hoe meer ondernemers deelnemen aan het surveillanceproject, hoe lager de kosten. 'Maar voor mij staat voorop dat ook ondernemers hun verantwoording moeten nemen voor een veilig centrum: overdag, 's avonds en 's nachts', betoogt Nass.

Projectleider Sjors Peeters is zeer tevreden over de samenwerking met het wijkoverleg en ondernemersorganisatie. 'We profiteren er duidelijk van dat er al een goed opgezette bewonersparticipatie is. Er gaat geen geld zitten in het inrichten hiervan. De Onze Buurt aan Zet-middelen liggen dus echt bij de bewoners. Wel merk ik dat de mensen in het wijkoverleg iets hebben van eerst zien, dan geloven. We moeten het dus echt gaan waarmaken.' Nass vindt dat de overheid binnen Onze Buurt aan Zet het goede voorbeeld geeft. 'Ik hoop dat ondernemers en bewoners nu zelf ook gaan participeren, niet altijd "nee" zeggen als het geld kost. Ik vertrouw erop dat we de financiële mogelijkheden zo kunnen verdubbelen of zelfs verdrievoudigen.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Binnenstad	Contactpersoon:	Sjors Peeters
Naam van het programma:	Buurt aan Zet		077-3596368
Aantal inwoners van de wijk:	34.010 inwoners		gplpeeters@venlo.nl
Budget per stad:	1.701.675,- euro	Website Onze Buurt aan Zet:	www.venlo.nl

Jeugd	
Computers	
Ondernemers	✓
Overlast	
(Zwerf)vuil	
Opknappen	✓
Veiligheid	✓
Integratie	
Buurtgevoel	
Bewonersbetrokkenheid	✓

5% van de huidige winkeliers zich had aangesloten bij het surveillanceproject en dat dit uiteindelijk 60% moet worden...

De kampioenen van het trapveldtoernooi tijdens het Vijfhoektoernooi. De voetballers van Saenwonen versloegen in de finale ZVH met 3-1. Foto: wobo

In de buurt de Vijfhoek in Zaandam Zuid roeren de bewoners hun mondje. Eerder dit jaar verzetten zij zich tegen het voornemen van het Rijk een gevangenis in het naburige park te bouwen. Na een referendum was de bajes van de baan. Dat belooft wat voor Onze Buurt aan Zet.

Kansensbank gaat wijkbewoners aan werk helpen

Gevraagd naar de stand van zaken noemt coördinator Frank Jan Borst vijf richtingen die Onze Buurt aan Zet in Zaanstad is ingeslagen: activiteiten voor jongeren en volwassenen in de Vijfhoek, het aantrekken en opleiden van extra buurtconciërges, het uitbreiden van wijkgerichte zorg en dienstverlening, de ontwikkeling van een kansensbank, en het opzetten van een 'paraplu' boven de vele leefbaarheidsprojecten in aandachtswijk Zaandam-Zuid.

Hij haast zich te melden dat deze deelprojecten zich nog in de aanloopfase bevinden en dat hij helaas nog geen resultaten kan melden. Hoe komt dat? Gevoelig punt, want hoewel Frank Jan Borst de uitgangspunten van het project volledig onderschrijft ('meer initiatief bij de buurtbewoners, prima!'), wil hij toch wel kwijt dat de gemeente ondergesneeuwd dreigt te raken door de vele projecten die haar kant uit-

komen, terwijl de bestaande basisvoorzieningen voor bijvoorbeeld sport en ontspanning afkalven.

Sloop

De buurten Vijfhoek en Vissershov worden vanaf maart 2003 geherstructureerd. Het bewonersplatform van Vijfhoek is sinds de zomer bezig met het opzetten van naschoolse activiteiten voor jongeren. Hoofddoel: hen betrekken bij de herstructurering van hun buurt. De gemeente financiert dit met Onze Buurt aan Zet en beperkt haar inbreng tot ondersteuning en advies. Ook een goed idee: huizen niet dichttimmeren tijdens de renovatie, maar nog enigszins onderhouden én bewaken. Veel energie gaat naar de opzet van een kansensbank (of buurtbeheerbedrijf). Deze bank wil de vele werklozen uit de wijk aan werk te helpen, door de banen bij de wijkbewoners op een laagdrempelige manier onder de aandacht brengen. Daar

'De gemeente dreigt ondergesneeuwd te raken door de vele projecten'

hoort ook bij het achter de schermen bij elkaar brengen van alle betrokken instanties, zoals het Centrum voor Werk en Inkomen, de sociale dienst en het uitzendbureau ter plekke.

Troef

De kersverse projectleider van de kansenbank, Ria Geugjes, is druk bezig om de eerste stappen te zetten. Haar grootste troef kan het onderzoek worden naar het fenomeen 'social return investment', dat al in Dordrecht, Amsterdam, Utrecht en Eindhoven aan de gang is. 'Gemeente en woningbouwverenigingen kunnen opdrachten

aan bedrijven gunnen, maar eisen in ruil daarvoor prestaties van de bedrijven op het gebied van werkgelegenheid', legt Geugjes uit. 'Denk aan banen voor werklozen uit de buurt, stages of opleidingen. Alles wat de kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Een paar grote steden hebben hiermee al ervaring opgedaan en het zou geweldig zijn als we dat hier ook voor elkaar krijgen.'

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Zaandam-Zuid / Rosmolenvijk	Budget per stad:	774.100,- euro
Naam van het programma:	Plannen met Zaanstad / Onze buurt aan Zet in Zaandam-Zuid en Rosmolenvijk	Contactpersoon:	Frank Jan Borst 075-6816573 f.borst@zaanstad.nl Ron Brizee 075-6553362 r.brizee@zaanstad.nl
Aantal inwoners van de wijk:	11.980 inwoners / 6.660 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.zaanstad.nl

Dat in 2001 bewoners van de Vijfhoek een zwartboek publiceerden over hun woningbouwcorporatie...

Jeugd

Computers

Ondernemers

Overlast

(Zwerf)vuil

Opknappen

Veiligheid

Integratie

Buurtgevoel

Bewonersbetrokkenheid

Geen speelplaats te bekennen in de Zwolse wijk Diezerpoort. Althans tot voor kort. Onze Buurt aan Zet zorgde ervoor dat onlangs een kinderspeelplaats werd aangelegd. Voor en deels door de buurt.

Kinderen uit alle hoeken en gaten

Onlangs kreeg Diezerpoort zijn eerste kinderspeelplaats. Wijkbeheerder Harry Tieke: 'Omdat er steeds meer kinderen bijkomen, kon deze wijk natuurlijk niet langer zonder zo'n speelplaats.'

Diezerpoort is van oudsher een volkswijk waarvan de bewonerssamenstelling inmiddels een gemêleerd gezelschap laat zien. Onze Buurt aan Zet maakt de wijk leefbaarder. Niet alleen door een speelplaats, maar bijvoorbeeld ook door zoiets als de fontein in de 'Diezerpoorter-vijver'. 'Dat ding spuit acht, negen meter hoog', weet Tieke. 'En de bewoners vinden het hartstikke mooi.'

Eind oktober 2002 start het grondig opknappen van een van de wat 'doodse' straten: er zullen muurschilderingen worden aangebracht, de straattegels zullen worden verfraaid en er zal een speciale containerplaats komen. 'Wat we mede door Onze Buurt aan Zet hier nu allemaal kunnen doen, heeft ook met het thema 'veiligheid' te maken", benadrukt Tieke. 'Want we kunnen er

Veiligheid in de wijken is hét issue geworden

natuurlijk niet omheen dat veiligheid in de wijken hét issue is geworden. Diezerpoort vormt daar geen uitzondering op. Veel bewoners willen nu bijvoorbeeld betere verlichting. Voorheen hoorde je ze daar niet zo over.'

Eigen speelplek

Wijkbewoner Hanneke Nuij is één van de initiatiefnemers van de kinderspeelplaats en is zeer enthousiast over het resultaat. 'Het is ongelooflijk hoe de buurt hier is opgefleurd, louter en alleen doordat de kinderen nu eindelijk hun eigen speelplek hebben. Het is altijd een buurt geweest met weinig vertier waardoor er tussen mensen weinig binding bestond. Het was een beetje "ieder voor zich". De aanleiding voor het initiatief was dat de kinderen, als ze al buiten speelden, meteen de plantsoenen en grasveldjes opzochten, waaruit ze dan weer werden weggejaagd. Vandaar dat we toen zijn gaan aandringen op een speelplaats. En zo is dat balletje toen gaan rollen.' Hoe de speelplaats zou worden opgezet en ingericht, mochten de bewoners zelf bepalen. 'Er

Wist u dat de dat de ouders uit de buurt eigenhandig tegels hebben verwijderd ten behoeve van de nieuwe speelplaats...

De populaire fontein in 'de Diezerpoorter-vijver' spuit acht tot negen meter hoog

liggen nu rode, zachte tegels, er staat zo'n grote klimboog en voor de kleintjes is er een glijbaan-tje. Maar favoriet is zo'n toestel waarmee ze kunnen ronddraaien. Dat gaat keihard hoor, ik zou het zelf niet durven.'

Protest

Aanvankelijk was er wel enig protest van oudere bewoners die vonden dat de speelplaats wat

Feiten en cijfers

Naam van de wijk:	Kamperpoort / Diezerpoort	Budget per stad:	1.701.675,- euro
Naam van het programma:	De Kamperpoort aan zet en Diezerpoort	Contactpersoon:	Jaap Pleeging 038-4982306 j.l.pleeging@zwolle.nl,
Aantal inwoners van de wijk:	2.560 inwoners / 8.992 inwoners	Website Onze Buurt aan Zet:	www.zwolle.nl

teveel van het goede was, voor zó weinig kinderen. Ook heerste er wat angst voor een mogelijke toevloed van hangjongeren. 'Maar daar zijn ze inmiddels op teruggekomen', vertelt Nuij, 'Want de wijk zit vol kinderen. Alleen zag je ze nooit, vanwege het gebrek aan speelruimte. Nu zie je ze uit alle hoeken en gaten tevoorschijn komen. En van hangjongeren is geen sprake.' Bovendien vindt Nuij het 'ronduit geweldig' dat nu ook blijkt dat 'witte' en 'zwarte' kinderen totaal geen vooroordelen hebben. 'Ze spelen met elkaar, komen bij elkaar over de vloer, halen elkaar op, ja, dat is echt heel leuk om te constateren. Er heerst nu veel meer buurtgevoel, dan voorheen. Tja, en dan te bedenken dat dit allemaal nog door Paars 2 in gang is gezet.'

Thema's

Jeugd	☒
Computers	☐
Ondernemers	☐
Overlast	☐
(Zwerf)vuil	☐
Opknappen	☒
Veiligheid	☒
Integratie	☐
Buurtgevoel	☒
Bewonersbetrokkenheid	☐

Uitgave

Ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties
afdeling Grote Stedenbeleid

Productie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
directie Voorlichting en Communicatie

Tekst

Maters & Hermsen Journalistiek BV, Leiden

Fotografie

Met dank aan de steden

Illustratie

Caspar Gijzen

Vormgeving

Maarten Balyon grafische vormgeving BV, Zoeterwoude/Quantes, Rijswijk

Druk

Quantes, Rijswijk

Met dank aan

Kenniscentrum Grote Steden

Datum

november 2002

Nummer

22387

Voor meer informatie over:

Onze Buurt aan Zet

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Afdeling Grote Stedenbeleid
Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
contactpersoon: Mariëtte Gerris

tel: 070 426 8291
fax: 070 426 7668
e-mail: mariette.gerris@minbzk.nl
internet: www.onzebuurtaanzet.nl

Grotestedenbeleid

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Afdeling Grote Stedenbeleid
Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
tel: 070 426 6250
fax: 070 426 7668
e-mail: gsb@minbzk.nl
internet: www.minbzk.nl

Kenniscentrum Grote Steden

Laan van Nieuw Oost Indië 300
Postbus 90750
2509 LT Den Haag
contactpersoon: Chris Heiberg

tel: 070 344 0958
fax: 070 3440 967
e-mail: chris.heiberg@kcgs.nl
internet: www.kenniscentrumgrotesteden.nl

Enquetes Onze Buurt aan Zet

Het Kenniscentrum Grote Steden heeft onder de 30 grote steden enquetes afgenomen. In deze enquetes kunt u informatie vinden over de opzet en uitvoering van Onze Buurt aan Zet per stad. Deze zijn te vinden op www.onzebuurtaanzet.nl en www.kenniscentrumgrotesteden.nl.

istockphoto.com